

Alustava tilinpäätös 2019

Helsinki

Julkaisija Helsingin kaupunginkanslia
Nimike Alustava tilinpäätös 2019
Sarja Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2020:1
ISBN 978-952-331-714-7 (painettu julkaisu)
ISBN 978-952-331-715-4 (verkko julkaisu)
ISSN-L 2242-4504
ISSN 2242-4504 (painettu julkaisu)
ISSN 2323-8135 (verkkojulkaisu)

Toimittaja Jenni Torkkola
Taitto Nina Weurlander
Jakelu Anne Alanko, puh. (09) 310 36271, anne.alanko@hel.fi

Sisältö

3	Sisältö
4	Tulos- ja rahoituslaskelma
5	Tuloslaskelma
6	Rahoituslaskelma
7	Väestö 2019
8	Henkilöstö 2019
10	Asuntorakentaminen 2019
12	Verotulot 2019
15	Käyttötalous
16	Keskushallinto
18	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
20	Kaupunkiympäristön toimiala
22	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
24	Sosiaali- ja terveystoimiala
26	Liikelaitokset
26	Palvelukeskusliikelaitos
26	Työterveysliikelaitos
26	Taloushallintopalveluliikelaitos
26	Rakentamispalveluliikelaitos
27	Investoinnit
29	Kaupunkistrategian kaupunkitason mittarit

Tulos- ja rahoitus- laskelma

Kaupungin tilikauden tulos on alustavan tilinpäätöksen mukaan 376 milj. euroa ollen 93 milj. euroa talousarviota parempi. Vuoden 2018 tulos oli 387 milj. euroa. Vuoden 2019 tulos mahdollistui, kun toimintakate toteutui talousarviota parempana (95 milj. euroa) toimintatulojen ylittäessä talousarviossa merkittävästi. Maanmyyntituloja kertyi talousarviossa ennakoitua (100 milj. euroa) enemmän, yhteensä 141 miljoonaa euroa (123 miljoonaa euroa vuonna 2018). Myös osinkotulot toteutuivat talousarviossa ennakoitua suurempina. Toimintamenot ylittivät talousarvion 34 milj. eurolla.

Verotulot kasvoivat edellisvuodesta 2,3 %. Yhteensä vero- ja valtionosuustulot olivat 47 milj. euroa talousarviota pienemmät.

Kaupungin ulkoisten toimintamenojen kasvu edelliseen vuoteen verrattuna oli 4,8 prosenttia.

Käyttötalouden määrärahojen ylitykset olivat yhteensä 66,6 milj. euroa ja toimintakatteiden alitukset yhteensä 7,9 milj. euroa. Merkittävin ylitys oli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin talousarviokohdan menojen 46 milj. euron ylitys. Toisaalta keskushallinnon keskitetyissä talousarviokohdissa toteuma alitti talousarvion määrärahat.

Vuosikate 741 miljoonaa euroa toteutui 83 milj. euroa talousarviota korkeampana, mutta hieman edellisvuotta heikompana (752 milj. euroa vuonna 2018).

Kaupungin investointien toteuma sisältäen liikelaitosten investoinnit (pääosin HKL-liikelaitoksen joukkoliikenneinvestointeja) oli 776 milj. euroa eli noin 150 milj. euroa edellistä vuotta korkeampi. Investoinnit ilman liikelaitoksia olivat 640 milj. euroa, eli 82 % käytettävissä olevista määrärahoista. Edellisen vuoden toteuma oli 516 milj. euroa.

Toiminnan ja investointien rahavirta toteutui -33 milj. euroa negatiivisena johtuen edellistä vuotta merkittävästi korkeammasta investointitasosta. Toiminnan ja investointien rahavirta, joka on keskeinen keskeinen kaupungin talouden tilannetta kuvaava tunnusluku, toteutui selvästi heikompana kuin edellisenä vuonna (151 milj. euroa 2018).

Vuoden 2019 aikana lyhennettiin lainoja suunnitelman mukaisesti (87 milj. euroa) eikä uutta lainaa nostettu. Lainojen lyhennykset kyettiin rahoittamaan kassavaroista kaupungin maksuvalmiuden säilyessä riittävässä. Kaupungin lainakanta aleni 1 014 milj. euroon (sisältäen HKL:n rahalaitoslainat).

Tuloslaskelma

Helsingin kaupungin tuloslaskelma (milj. €)

	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
Tuloslaskelma							
Toimintatulot							
Myyntitulot	356	332	337	5		340	-3
Maksutulot	227	211	230	18		225	4
Tuet ja avustukset	45	41	53	12		46	7
Vuokratulot	367	387	388	1		378	10
Muut toimintatulot	160	139	196	57		193	3
Toimintatulot yhteensä	1 155	1 110	1 203	93		1 182	21
Valmistus omaan käyttöön	163	140	177	36		165	11
Yhteensä	1 318	1 251	1 380	129		1 348	32
Toimintamenot							
Palkat	-1 372	-1 414	-1 401	13		-1 398	-4
Henkilösivumenot	-389	-399	-362	37		-368	7
Palvelujen ostot	-1 773	-1 868	-1 967	-99	-19	-1 982	15
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-207	-198	-209	-11		-210	1
Avustukset	-310	-326	-318	8		-317	-1
Vuokrat	-223	-241	-219	22		-227	9
Muut menot	-19	-19	-23	-4		-22	-2
Toimintamenot	-4 293	-4 465	-4 499	-34	-19	-4 524	25
Toimintakate	-2 975	-3 215	-3 119	95	-19	-3 176	57
Verotulot	3 417	3 578	3 494	-84		3 464	30
Valtionosuudet	197	196	233	37		231	2
Yhteensä	3 614	3 774	3 727	-47		3 695	32
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	78	77	78	1		76	1
Muut rahoitustulot	53	43	73	29		72	0
Korkomenot	-17	-20	-17	4		-17	1
Muut rahoitusmenot	-1	-2	-0	1		-1	0
Yhteensä	113	98	133	35		131	3
Vuosikate	752	658	741	83	-19	649	91
Poistot	-347	-374	-364	10		-347	-18
Satunnaiset erät	-18						
Tilikauden tulos	387	283	376	93	-19	302	74
Poistoeron muutos	-1	3	-0	-3		-1	1
Varausten muutos	1	-5	-3	2		-0	-3
Rahastojen muutos	20	3	8	4	7	8	-0
Yhteensä	20	2	5	3	7	7	-2
Tilikauden yli-/alijäämä	407	285	381	96	-12	309	72

Rahoituslaskelma

Helsingin kaupungin rahoituslaskelma (milj. €)

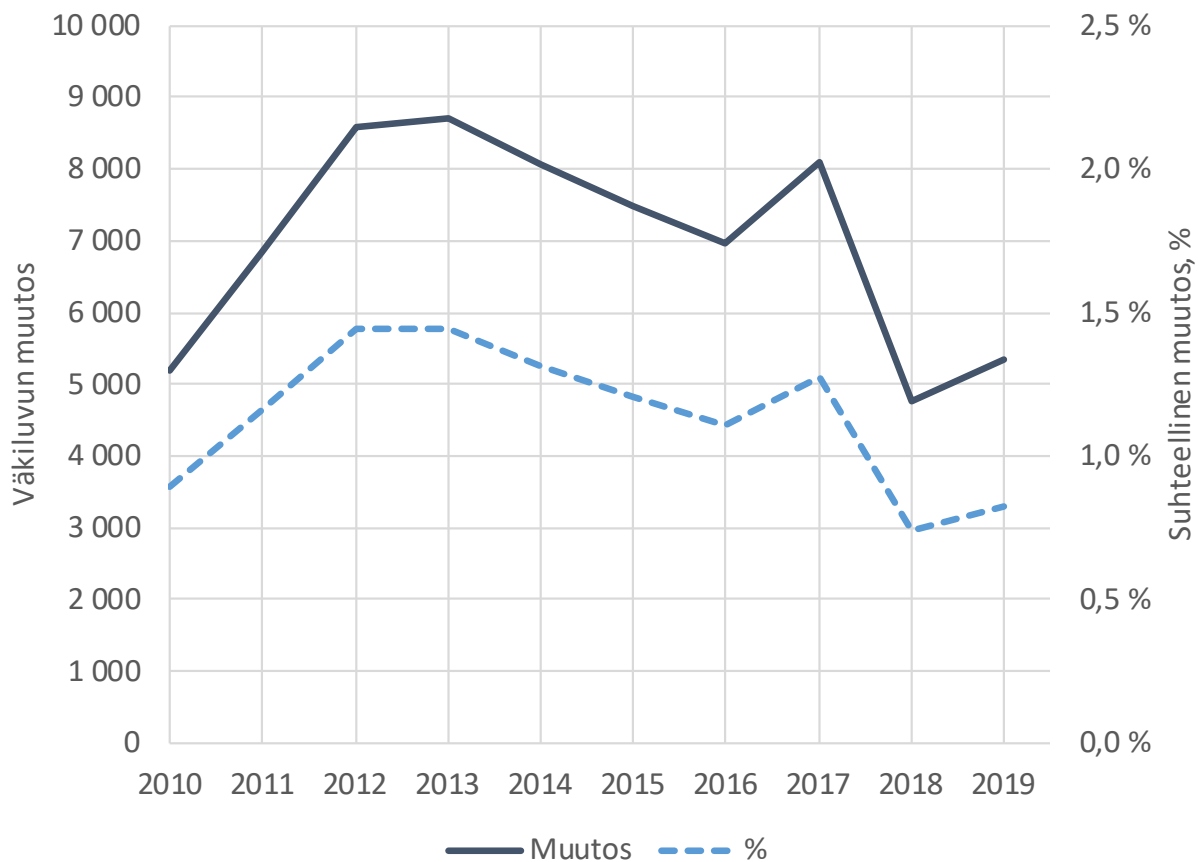
	Tilinpäätös 2018	Talousarvio 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
Rahoituslaskelma							
TOIMINNAN RAHAVIRTA							
Vuosikate	752	658	741	84	-19	649	92
Satunnaiset erät	-18						
Tulorahoituksen korjaukset	-107	-96	-190	-94		-193	3
Toiminnan rahavirta	626	562	551	-10	-19	456	95
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA							
Investointimenot	-625	-784	-776	8	-170	-789	13
Rahoitusosuudet investointimenoihin	12	25	11	-14		17	-6
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	138	115	181	66		195	-14
Investoinnin rahavirta	-475	-645	-584	60	-170	-578	-7
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	151	-83	-33	50	-189	-122	88
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA							
Antolainauksen muutokset	-50	-89	-6	82	-29	-52	46
Antolainasaamisten lisäykset	-120	-167	-86	81	-29	-129	43
Antolainasaamisten vähennykset	70	78	80	2		77	3
Lainakannan muutokset	-106	15	-87	-101		-87	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		115	0	-115		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-106	-100	-87	14		-87	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos							
Oman pääoman muutokset							
Muut maksuvalmiuden muutokset	-70	-1	-3	-2		0	-3
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-226	-75	-96	-22	-29	-139	43
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-75	-158	-129	28	-218	-261	131

Väestö 2019

Vuonna 2019 tapahtunut väestönmuutos on arvioitu ennakkotietojen ja muiden lähteiden perusteella. Väkiluvun kasvuarvio on noin 5 350 asukasta, mikä on noin 600 enemmän kuin vuonna 2018.

Näin ollen Helsingin väkiluvun arvioidaan olevan noin 653 400 asukasta vuodenvaihteessa 2019/2020.

Ikäryhmittäin tarkasteltuna päivähoitoikäisten eli 1–6 -vuotiaiden määrä väheni 500 hengellä viime vuodesta ja peruskouluikäisten eli 7–15 -vuotiaiden määrä kasvoi 1 500:lla. Toisen asteen koulutuksen ikäluokan, 16–18 -vuotiaiden määrä kasvoi 220 hengellä. Yli 65-vuotiaiden määrä kasvoi 2 400 hengellä ja yli 75-vuotiaiden määrän kasvu oli 1 650 asukasta.

Kuva 1. Väkiluvun muutos 2010–2018 ja ennako 2019.

Henkilöstö 2019

Helsingin kaupungin henkilöstömäärä oli joulukuun 2019 lopussa 37 459 päätoimista työntekijää (ilman työllistettyjä). Heistä noin neljä viidesosaa oli vakainasia ja viidennes määräaikaisia. Vuoden 2019 aikana kaupungin työntekijöiden määrä laski 197 henkilöllä edelliseen vuoteen verrattuna.

Työntekijöiden määrä on vähentynyt eniten sosiaali- ja terveystoimialalla. Suurin osa tästä selittyy liikkeenluovutuksilla HUS:ille ja valtiolle. Näiden myötä henkilöstömäärä väheni noin 600 hengellä. Muu henkilöstömäärän vähentyminen johtuu henkilöstön saatavuuden heikkenemisestä niin vakituisiin tehtäviin kuin sijaisuuksiin. Keskeisten ammattiryhmien, kuten lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja kotihoidon henkilöstön saatavuus on entisestään vaikeutunut.

Henkilöstön määrä on laskenut myös palvelukeskusliikelaitoksessa, rakentamispalveluliikelaitoksessa ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla. Palvelukeskusliikelaitoksen henkilöstömäärän vähentymiseen vaikuttavat kilpailutuksista johtuvat liikkeenluovutukset, kun taas rakentamispalveluliikelaitoksessa eläköitymiset ja prosessien tehostaminen. Eläköitymiset vaikuttivat myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla henkilöstön määrän laskuun.

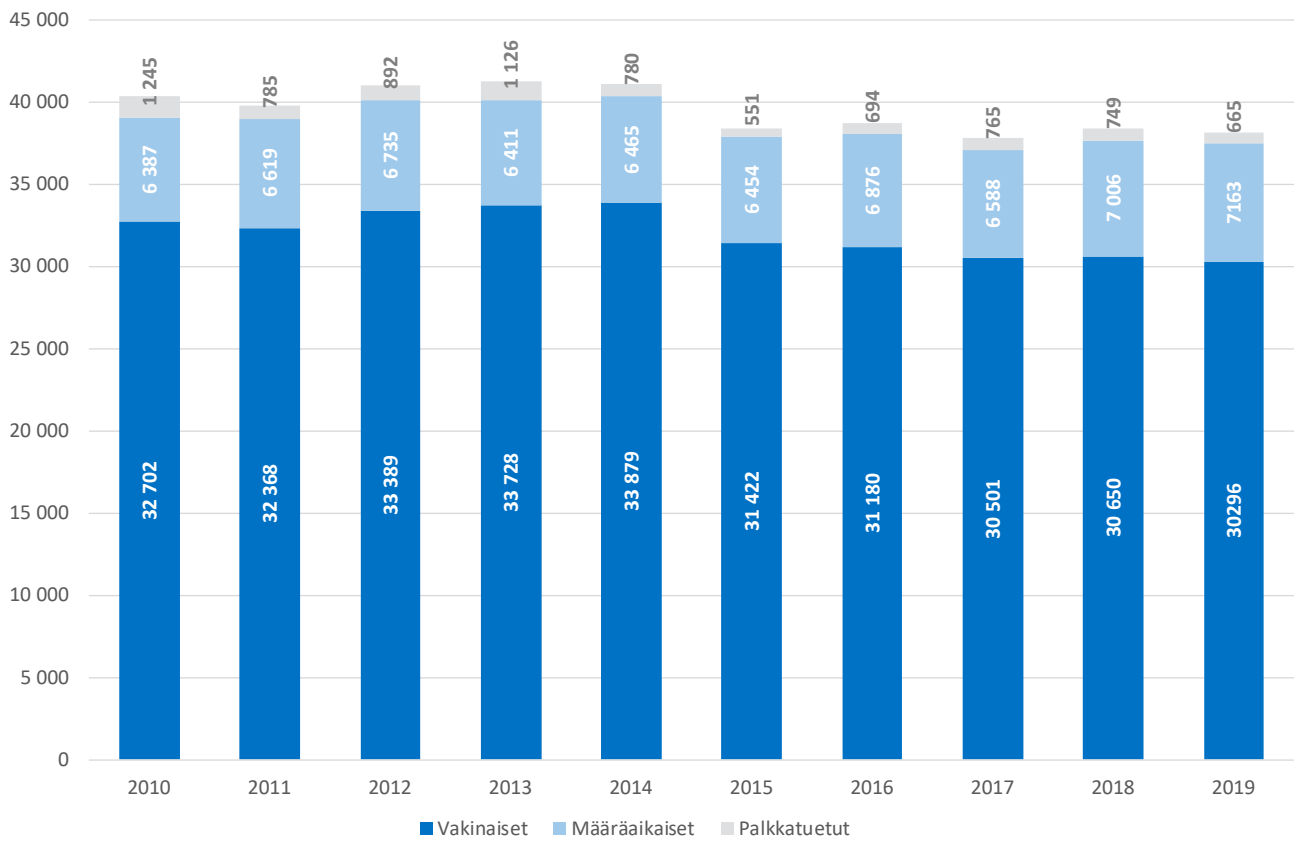
Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan henkilöstömäärä on kasvanut, kun avoimia vakansseja täytettiin asiakasmäärän kasvusta johtuen. Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on edelleen heikentynyt ja on osittain jopa kriittinen sekä suomen- että ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa. Tästä johtuen vuokratyövoiman käyttö on lisääntynyt. Pormestari Jan Vapaavuori perusti vuoden loppupuolella kaupungille Task Force -ryhmän ratkomaan akuuttia varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuskriisiä.

Kaupunkiympäristön toimialan vakanssien täyttöaste on pysynyt ennallaan ja henkilöstömäärä on saatu lähemmäksi tavoitetasoa. Saatavuushaasteita on monissa asiantuntijatehtävissä. Rakennusalalla pitkään jatkunut noususuhdanne on yksi syy tähän. Pelastuskoulun toimiluvan jatkaminen toistaiseksi on helpottanut palopelastajien saatavuutta.

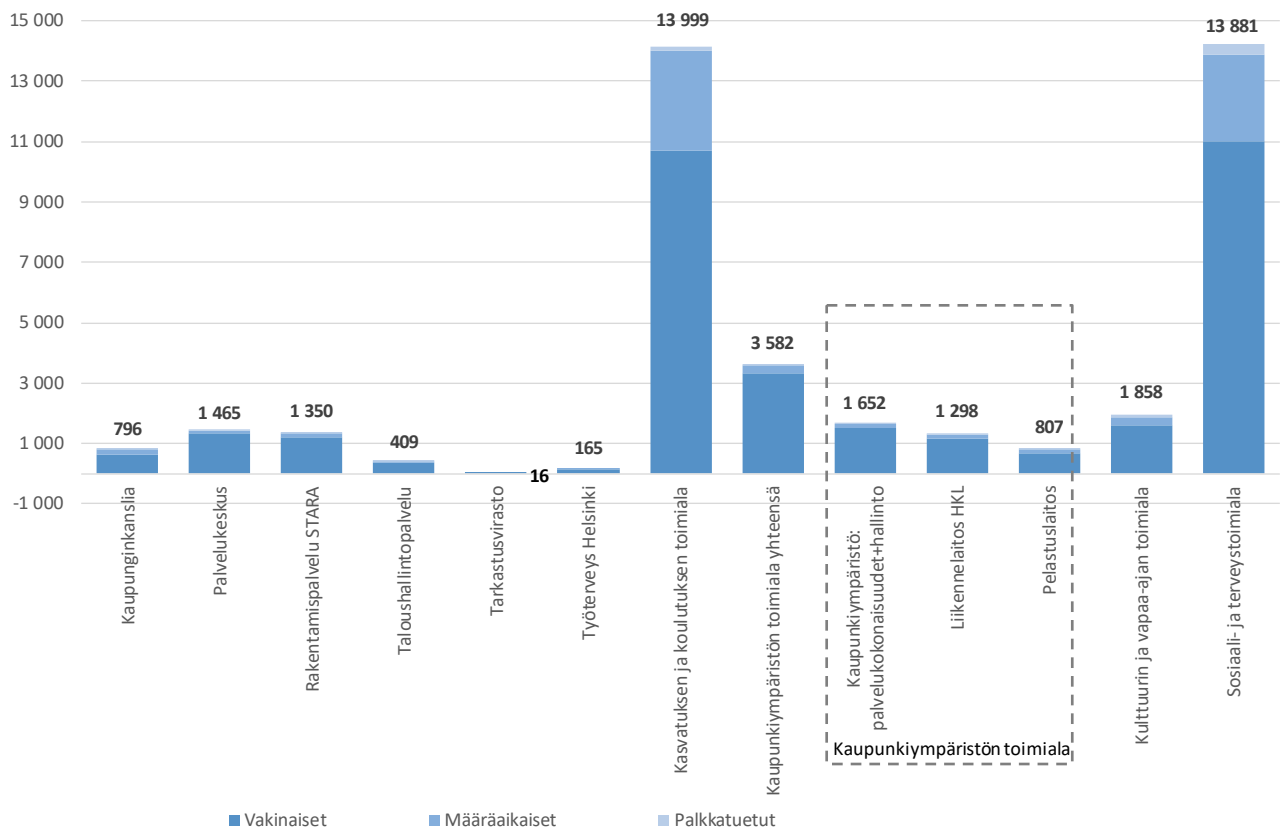
Kaupungin muissa liikelaitoksissa henkilöstömäärän kasvu on ollut maltillista. Työterveys Helsingissä saatavuusongelmien vuoksi lääkäriresurssia ostetaan myös vuokratyövoimana. Liikennelaitoksella kasvu selittyy metrojunan- ja raitiovaununkuljettajien määrän kasvuna lisääntyneiden ajovuorojen johdosta. Lisäksi infra- ja kalustoyksikössä on käynnistynyt kaupunkistrategian kannalta merkittäviä projekteja.

Vuoden 2019 toimialojen, liikelaitosten ja virastojen varsinaisen ja määräaikaisen henkilöstön palkkasumma oli yli 1,4 miljardia euroa. Edellisen vuoden loppuun verrattuna summa on 3 prosenttia korkeampi. Nousu selittyy muun muassa tammikuussa maksetulla kertaerällä, palkkojen yleiskorotuksilla ja toimialauudistukseen liittyvillä palkkaharmonisoinneilla.

Kuva 2. Kaupungin henkilöstömäärän kehitys 2010–2019.

Kuva 3. Toimialojen henkilöstömäärä 2019

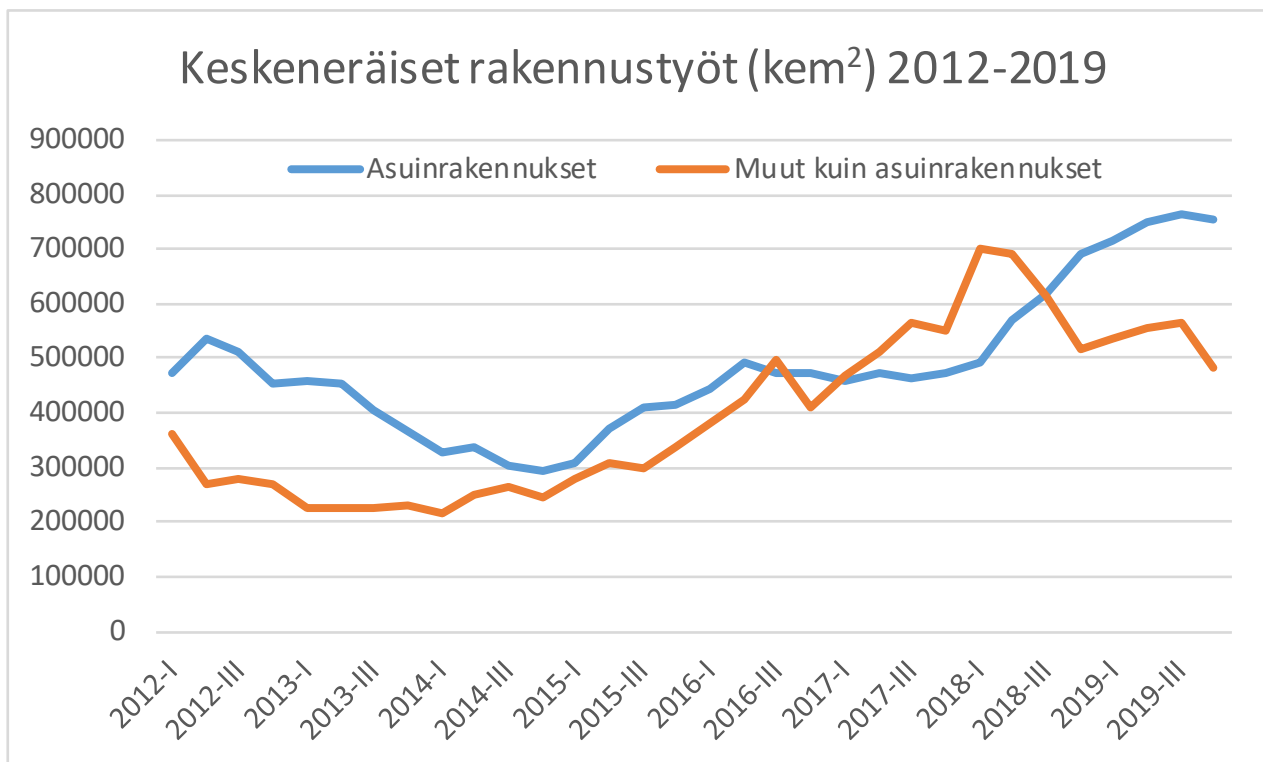
Asuntorakentaminen 2019

Rakentamisen korkeasuhdanne jatkui vuonna 2019. Vuoden aikana valmistui ja aloitettiin lähes sama määrä asuntoja, joten rakenteilla olevien asuntojen määrä pysyi edelleen noin 10 000 asunnossa. Vahvinta asuntorakentaminen on Jätkäsaaren ja Kalasataman alueilla, myös Pasilan projektialueen asuntotuotanto on lähtenyt hyvään vauhtiin. Suurien projektialueiden osuus rakenteilla olevista asunnoista on noin 58 %.

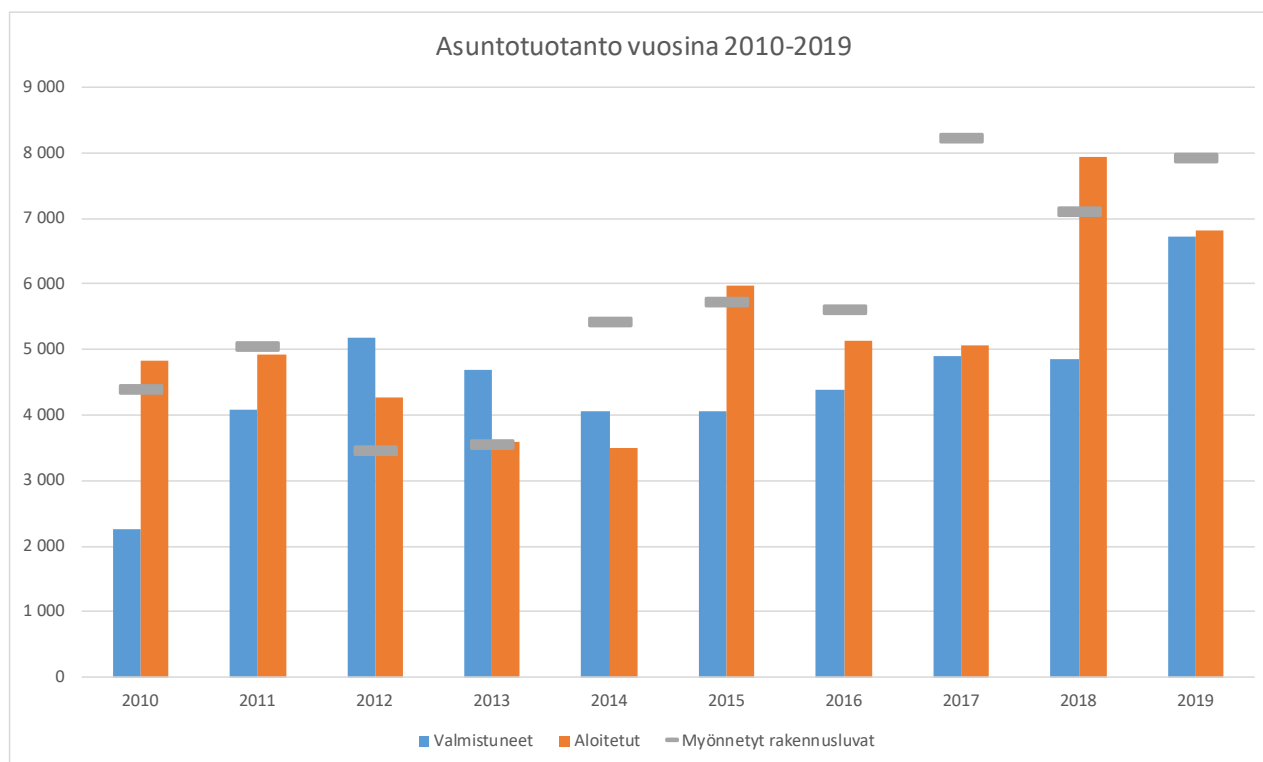
Helsingin asuntotuotantotavoite vuonna 2019 oli 7 000 asuntoa. Vuoden aikana Helsingissä valmistui 6 736 asuntoa ja yhteensä 6 928 asunnon rakentaminen alkoi. Rakennuslupia myönnettiin kaikkiaan 7 909 asunnon rakentamiseksi. Vuonna 2019 myönnettyjen rakennuslupien korkean tason johdosta voidaan arvioida, että asuntotuotanto pysyisi korkealla tasolla myös kuluvan vuoden.

Valmistuneista asunnoista 21 % (1 409 asuntoa) oli valtion tukemia korkotukiasuntoja. Sääntelemätöntä asuntotuotantoa oli 54,7 % valmistuneista ja välimuodon asuntoja 24,4 %. Välimuodon tuotanto koostui pääosin asumisoikeusasunnoista (625) sekä hitas- ja hintakontrolloiduihin asunnoista (950). Sääntelemättömistä asunnoista vuokra-asunnoiksi valmistui 1 021 ja omistusasunnoiksi 2 661.

Valtaosa valmistuneista asunnoista (90 %) rakentui kerrostaloihin. Rivitaloasuntoja valmistuneista asunnoista oli noin 4 prosenttia ja loput olivat omakoti- ja paritaloasuntoja tai sijaitsivat muissa rakennuksissa. Uudisrakennuksiin valmistuneista kerrostaloasunnoista yhden tai kahden huoneen asuntoja oli 63,1 % ja kaikkien uudisrakennuskerrostalojen huoneistoalan keskiarvo oli 53,9 neliötä.

Kuva 4. Keskeneräiset rakennustyöt 2012 - 2019

Kuva 5. Asuntotuotanto vuosina 2010 - 2019

Verotulot 2019

Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 3 494 milj. euroa eli 84 milj. euroa talousarviota vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja kertyi 77 milj. euroa eli 2,3 prosenttia enemmän. Osa heikennyksestä talousarvioon nähden on seurausta vuoden alusta voimaan tulleesta verohallinnon verokortt uudistuksesta, joka siirtävät verotilityksiä vuodelle 2020. Lisäksi myös yhteisöveron tilitykset toteutuivat talousarviota matalammalla tasolla ja se on seurausta yhteisöveron veropohjan kasvun toteutumisesta talousarviossa ennakoitua hitaampana.

Kunnallisveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2019 toteutui 2 633 milj. euroa. Kunnallisveron tilitysennuste on 2,0 prosenttia suurempi verrattuna vuoden 2018 kunnallisverotilitykseen.

Verohallinnon tekemien selvitysten perusteella suurin osa vuoden 2019 kunnallisveron kertymävajeesta johtuu verokortt uudistuksesta ja tulorekisterinongelmat selittävät vain murto-osan vajeesta. Verokortt uudistuksessa on kyse siitä, että uudessa ennakkoperintämenettelyssä luovuttiin palkkakuukausikohtaisista tulorajoista ja sivutulokorteista.

Verohallinnon laatiman selvityksen perusteella verokortt uudistuksesta johtuva kertymävaje alkoi korjaantua suurelta osin vasta joulukuussa 2019 tehdyissä ennakonpidätyksissä. Tilityksissä korjausliike näkynee siten suuremmassa määrin vasta tammi-helmikuussa 2020. Lopullisesti vaje korjaantuu vasta verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen.

Yhteisöveron tuotoksi Helsingissä vuonna 2019 toteutui 587 milj. euroa eli 43 milj. euroa talousarviota vähemmän. Vuoteen 2018 nähden verotuloja kertyi 12 milj. euroa eli 2,1 prosenttia enemmän. Ennusteen heikennys talousarviosta liittyy osittain vanhojen jo päättyneiden verovuosien oikaisuihin. Tämän lisäksi myös vuoden jälkipuoliskolla veroennakoiden kasvu hidastui alkuvuoden kuukausittaisiin kasvulukuihin nähden. Siten syy ennusteen heikkenemiseen on sekä kertymien aleneminen että myös verotettavan tulon kasvun hidastuminen.

Kiinteistöveron tuotoksi vuonna 2019 toteutui 274 milj. euroa, joka on 4 milj. euroa talousarviota pienempi ja 12,6 milj. euroa (4,8 %) edellistä vuotta enemmän. Kiinteistöverotuoton noususta noin puolet johtui kiinteistökannan kasvusta ja sitä kautta veropohjan ennakoitusta noususta. Toinen puoli kasvusta oli seurausta korkeimman hallinto-oikeuden 29.3.2018 vuosikirjapäätöksestä, joka muutti kiinteistöveroon

liittyvää oikeuskäytäntöä niin sanotuissa kaksitasokaavakiinteistöissä, joita Helsingissä on kantakaupungin alueella. Jos maapohjaa käytetään suuremman rakennuksen rakennuspaikkana kuin asemakaavaan on merkitty, on se otettava huomioon kiinteistöverotuksen maapohjan verotusarvoa määriteltäessä.

Helsingin kaupunki toimitti Verohallinnolle vuoden 2019 verotusta varten kiinteistöissä toteutuneet kerosalatiedot noin 1 500 kaksitasokaavakiinteistöistä, joissa toteutunut rakentaminen ylittää kaavaan merkityn rakennusoikeuden. Kaiken kaikkiaan Helsingissä on noin 35 000 verotettavaa kiinteistöä. Kaupunki edistää jatkossakin kiinteistöveron pohjana olevien tietojen tarkentamista ja päivittämistä, jotta verotus toteutuisi mahdollisimman oikeudenmukaisesti.

Seuraavissa taulukoissa esitetään vero ja valtionosuusrahoitus ja vuoden 2019 kumulatiiviset kunnallisverojen sekä yhteisöverojen kertymät aikaisempiin vuosiin verrattuna.

	TP 2017	TP 2018	TP 2019
Kunnallisvero	2 595,2	2 580,5	2 632,9
<i>Muutos ed. vuodesta</i>	<i>0,4</i>	<i>-0,6</i>	<i>2,0</i>
Yhteisövero	528,6	574,8	586,9
<i>Muutos ed. vuodesta</i>	<i>33,0</i>	<i>8,7</i>	<i>2,1</i>
Kiinteistövero	256,7	261,3	273,9
<i>Muutos ed. vuodesta</i>	<i>15,7</i>	<i>1,8</i>	<i>4,8</i>
Koiravero	0,3	0,0	0,0
Verotulot yhteensä	3 380,8	3 416,6	3 493,7
<i>Muutos ed. vuodesta</i>	<i>5,5</i>	<i>1,1</i>	<i>2,3</i>
Valtionosuudet	220,4	197,3	232,8
<i>Muutos ed. vuodesta</i>	<i>-30,3</i>	<i>-10,5</i>	<i>18,0</i>
Verorahoitus yhteensä	3 601,2	3 613,9	3 726,5
<i>Muutos ed. vuodesta</i>	<i>2,2</i>	<i>0,4</i>	<i>3,1</i>

Kuva 6, Vero- ja valtionosuusrahoitus 2017-2019

	<u>Kunnallisvero</u>			<u>Yhteisövero</u>			<u>Yhteensä</u>			
	2018 milj. €	2019 milj. €	muutos %	2018 milj. €	2019 milj. €	muutos %	2017 milj. €	2018 milj. €	2019 milj. €	Muutos 15-16 %
Tammi	244,7	247,9	1,3	52,0	52,6	1,3	258,2	296,6	300,5	1,3
Helmi	517,9	516,4	-0,3	147,2	159,4	8,2	574,4	665,1	675,7	1,6
Maalis	741,3	736,2	-0,7	193,2	205,1	6,2	824,8	934,5	941,3	0,7
Huhti	976,6	965,7	-1,1	237,4	247,0	4,1	1089,2	1214,0	1212,8	-0,1
Touko	1223,8	1222,6	-0,1	274,4	291,5	6,3	1476,5	1498,2	1514,2	1,1
Kesä	1446,6	1441,5	-0,4	313,3	334,2	6,7	1720,4	1759,9	1775,8	0,9
Heinä	1701,0	1674,9	-1,5	371,2	380,9	2,6	2000,1	2072,2	2055,8	-0,8
Elo	1924,8	1838,5	-4,5	411,2	424,2	3,2	2260,9	2335,9	2262,7	-3,1
Syys	2137,1	1960,5	-8,3	455,7	465,1	2,1	2505,6	2592,9	2425,6	-6,4
Loka	2350,3	2172,1	-7,6	495,4	500,7	1,1	2747,9	2845,7	2672,8	-6,1
Marras	2561,8	2402,5	-6,2	525,8	540,2	2,7	2812,6	3087,6	2942,7	-4,7
Joulu	2580,6	2632,9	2,0	574,7	586,9	2,1	3123,7	3155,3	3219,8	2,0

Kuva 7. Kunnallisveron ja yhteisöveron kumulatiiviset tilitykset kuukausittain 2017 - 2019 (tilityskuukauden mukaan)

	2017 Milj. €	Muutos %	2018 Milj. €	Muutos %	2019 Milj. €	Muutos %
Tammi	211,6	-8,2	240,5	13,7	242,1	0,7
Helmi	409,5	-2,6	439,2	7,3	428,8	-2,4
Maalis	620,0	-1,5	651,8	5,1	637,5	-2,2
Huhti	843,9	-0,4	877,4	4,0	857,8	-2,2
Touko	1081,1	-0,4	1119,1	3,5	1109,4	-0,9
Kesä	1295,1	0,0	1338,3	3,3	1325,0	-1,0
Heinä	1543,3	0,5	1590,1	3,0	1569,0	-1,3
Elo	1761,2	0,0	1811,6	2,9	1791,9	-1,1
Syys	1966,0	0,0	2020,6	2,8	2009,2	-0,6
Loka	2175,9	0,3	2229,6	2,5	2218,2	-0,5
Marras	2383,1	0,3	2441,2	2,4	2442,7	0,1
Joulu	2618,8	0,5	2665,6	1,8	2690,8	0,9

Kuva 8. Kunnallisveron ennakot kumulatiivinen 2017 - 2019 (tilityskuukauden mukaan)

	2017 Milj. €	Muutos %	2018 Milj. €	Muutos %	2019 Milj. €	Muutos %
Tammi	32,8	17,5	37,8	15,3	42,6	12,6
Helmi	62,9	14,7	76,4	21,5	84,0	10,0
Maalis	92,9	14,9	114,9	23,7	122,6	6,7
Huhti	122,2	14,6	153,7	25,8	161,7	5,2
Touko	152,8	16,3	190,7	24,8	198,6	4,2
Kesä	181,0	15,8	227,4	25,7	235,4	3,5
Heinä	209,4	16,5	280,7	34,1	281,4	0,2
Elo	244,6	17,4	318,2	30,1	321,5	1,0
Syys	278,6	19,2	356,4	27,9	360,8	1,2
Loka	312,5	19,3	392,0	25,4	394,9	0,7
Marras	357,1	22,5	428,5	20,0	428,5	0,0
Joulu	391,3	23,1	468,0	19,6	472,7	1,0

Kuva 9. Yhteisöveron ennakot kumulatiivinen 2017 - 2019 (tilityskuukauden mukaan)

Käyttötalous

Keskushallinto

Toimialan menot alittavat talousarvion mukaiset määrärahat 44,8 milj. eurolla (ennusteessa 3/2019 taso oli 27,4 milj. euroa). Keskeinen muutos talousarvioon nähden on se, että keskitetysti varattua koko kaupungin eläkevastuuvarausta on purettu 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaiseksi. Lähes kaikki talousarviokohdat toteutuvat talousarviota pienempinä, lukuun ottamatta työmarkkinatuen kuntaosuutta.

Työmarkkinatuen kuntaosuus toteutui 1 milj. euroa talousarviota suurempana. Vuoden 2019 määrärahavaraus perustui oletukseen, että tuen saajien kokonaismäärä laskee hieman ja kuukausittain tukea saavien määrän kasvu pysähtyy vuoden aikana. Myös työttömyysturvan aktiivimallin odotettiin laskevan kustannuksia jonkin verran. Tuen saajien kokonaismäärä alenikin hieman vuoden aikana, mutta sillä ei ole ollut oletuksen mukaista maksuosuutta alentavaa vaikutusta. Syynä tähän on, että samaan aikaan kuukausittain tukea saavien määrän kasvu ei pysähtynyt ja henkilöitä on siirtynyt listalla korkeamman maksuosuuden (70 %) piiriin. Työttömyysturvan aktiivimalliin tuli keväällä 2019 muutos, jonka seurauksena aktiivisuusehdon saattoi täyttää aiempaa useammin siten, että sillä ei ollut vaikutusta kaupungin maksuosuuteen. Näin ollen myös aktiivimallin kustannuksia laskeva vaikutus jäi oletettua pienemmäksi.

Kaupunginhallituksen käyttävissä oleviin keskitettyihin määrärahoihin sisältyy nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen ja alueiden välisen eriytymisen torjumisen hankkeisiin vuonna 2018 myönnetty 5 milj. euron määräraha, joka on päätöksen mukaan jaettu toimialojen käyttöön. Vuodelle 2019 siirtyneestä 3,3 milj. eurosta määrärahaa käytettiin kaksi kolmasosaa (ja näin ollen edelleen noin 1 milj. euroa jää käytettäväksi vuodelle 2020). Kaikkiaan kaupunginhallituksen käyttövarojen toteumataso oli 7,9 milj. euroa, joka oli noin yksi milj. euroa enemmän kuin vuoden 2018 toteumataso.

Kaupunginkanslian oman toiminnan (ilman koko kaupunkia koskevan tietohallinnon ja digitalisaation sekä työllisyyden hoidon määrärahavaroja) menotaso alitti talousarviossa olevat määrärahat 6,9 milj. eurolla. Menosäästöstä suuri osa kohdistuu henkilöstömenoihin, mikä johtuu suurelta osin avoimista vakansseista sekä toimialojen toimintaan liittyvistä uudelleensijoitusmäärärahojen talousarviota ma-

talammasta toteumatasosta. Säästöä syntyi myös yrityksiltä hankittavista työllisyyden palveluiden osista ja avustuksista. Lisäksi digitalisaatio-ohjelman käynnistyminen on viivästynyt. Myös keskitetyn IT:n investoinneista on siirtymässä hankkeita seuraavalle vuodelle.

Keskitetysti maksettavien henkilöstömenojen (Ta-kohhta 15002) kohta toteutui ennakkotietojen mukaan n. 10,9 milj. euroa positiivisena, ja siten selvästi talousarviossa arvioitua paremmalla tasolla. Eläkevastuuvarausta on purettu 30.6.2019 välitilinpäätöksessä 24 milj. euroa uusien keväällä päivitettyjen laskelmien mukaiseksi. Lisäksi lomapalkkojen jaksotuksen muutoksen osalta kirjataan tilinpäätökseen talousarviossa ennakoitua matalampi menotaso.

Osallisuusrahastosta ei käytetty vuonna 2019 varoja osallistuvan budjetoinnin projektien toteuttamiseen johtuen toimeenpanon aikataulumuutoksista.

Sitovien toiminnan tavoitteiden osalta yhdeksi tavoitteeksi oli asetettu aloitettujen asuntojen lukumäärä (7 000 asuntoa). Aloitettujen asuntojen lukumäärä oli 6 928 asuntoa eli tavoite ei toteutunut. Vuoden 2018 viimeiselle neljännekselle kirjautui ennakoimattoman paljon aloituksia niin, että vuoden 2018 tavoite ylitettiin merkittävästi. Tällä oli siten vaikutus vuoden 2019 aloitusmäärään. Yhdessä jo alun perin erittäin haastavan tavoitteen ja rakentamisen kapasiteetitilanteen kanssa johti siihen, että vuoden 2019 asuntoaloitusten 7 000 asunnon tavoitteesta jäi puuttumaan 172 asuntoa.

Keskushallinnon tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitys- oikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennuste- muutos
Käyttötalous yhteensä	Tulot yhteensä	1 355,8	1 310,7	1 414,5	103,8		1 378,9	35,6
	Menot yhteensä	-4 417,2	-4 616,1	-4 631,7	-15,5	-19,4	-4 651,1	19,5
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-4 635,6		3,9			
	Toimintakate	-3 061,4	-3 305,4	-3 217,2	88,3	-19,4	-3 272,2	55,0
1 Keskushallinto	Tulot yhteensä	24,0	22,6	27,5	5,0		25,3	2,3
	Menot yhteensä	-239,6	-284,6	-239,8	44,8	-19,1	-257,2	17,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-303,7		63,9			
	Toimintakate	-215,6	-262,0	-212,2	49,8	-19,1	-231,9	19,6
11001 Vaalit	Tulot yhteensä	1,1	2,1	2,2	0,0		2,1	0,0
	Menot yhteensä	-2,1	-6,4	-3,8	2,6		-4,9	1,1
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-6,4		2,6			
	Toimintakate	-1,1	-4,3	-1,6	2,7		-2,8	1,2
12001 Tarkastuslautakunta ja -virasto	Tulot yhteensä	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
	Menot yhteensä	-1,7	-2,0	-1,8	0,2		-1,9	0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-2,0		0,2			
	Toimintakate	-1,7	-2,0	-1,8	0,2		-1,9	0,1
130 Kaupunginhallitus	Tulot yhteensä			0,2	0,2			0,2
	Menot yhteensä	-9,1	-12,1	-10,0	2,2	-14,3	-13,2	3,2
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-26,4		16,5			
	Toimintakate	-9,1	-12,1	-9,7	2,4	-14,3	-13,2	3,4
14001 Kaupunginkanslia	Tulot yhteensä	15,6	16,1	15,1	-1,0		16,9	-1,9
	Menot yhteensä	-111,3	-129,1	-116,6	12,5	-4,7	-124,2	7,6
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-133,9		17,3			
	Toimintakate	-95,7	-113,0	-101,5	11,5	-4,7	-107,2	5,7
150 Keskitetysti makset- tavat menot	Tulot yhteensä	7,3	4,4	10,1	5,7		6,2	3,8
	Menot yhteensä	-115,3	-134,9	-107,6	27,3	-0,0	-113,0	5,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-135,0		27,4			
	Toimintakate	-108,0	-130,6	-97,5	33,1	-0,0	-106,8	9,2

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla tuloja kertyi noin 12,0 milj. euroa talousarviota enemmän vuonna 2019. Lisätulot kertyivät kaupungin saamista käyttötarkoitussidonnaisista valtionavustuksista sekä muusta ulkopuolisesta rahoituksesta, jota ei ole pystytty huomiomaan talousarviossa sekä kasvaneista varhaiskasvatuksen maksuista. Toimialan käyttötulouden menot ylittivät talousarvion noin 8,5 milj. eurolla kaupungin saamien käyttötarkoitussidonnaisten valtionavustusten ja ulkopuolisen rahoituksen verran.

Toimialalla oli kaikkiaan kaksi sitovaa toiminnan tavoitetta ao. vuonna. Molemmat sitovat tavoitteet toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeisenä strategisena tavoitteena vuonna 2019 on ollut tarjota vetovoimaiset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, toisen asteen koulutusmahdollisuudet kaikille helsinkiläisnuorille, aikuiskoulutusta ammattitaidon kehittämiseksi sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan aikuisväestölle.

Kaupunkistrategiaa 2017-21 on toteutettu kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla edelleen vuonna 2019 seuraavasti: kaupungin tarjoama englanninkielinen varhaiskasvatus on käynnistetty. Englanninkielisen perusopetuksen paikkamäärää on lisätty suunnitelmallisesti ja se tulee olemaan kaksinkertainen lukuvuonna 2020–2021 verrattuna strategiakauden alkuun. Varhennettu A1- kieli aloitettiin 1. luokkalaissa syksyllä 2018. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on jatkettu kielirikasteista opetusta ja kielikylpytoimintaa. Kiinan kielen opiskelua on laajennettu peruskouluissa ja lukioissa. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa aloitettiin englanninkielinen matkailualan perustutkintokoulutus.

Maksuton (4h/pv) varhaiskasvatus 5-vuotiaille aloitettiin elokuussa 2018. Kotihoidon tuen kuntalisästä luovuttiin yli 2-vuotiaiden lasten osalta toukokuussa

2019. Maksuttomuudella on tavoiteltu varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostoa, joka on toteutunut.

Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatkettiin suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukio-koulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä laajennettiin ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen. Myönteisellä erityiskohtelulla edistetään tasa-arvoisten varhaiskasvatus ja koulutuspalvelujen toteutumista ja ehkäistään segregatiokehitystä.

Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaisemisen kaupunkistrategiahanke Mukana pureutuu systeemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaamiseen. Työtä jatkettiin yhteistyössä muiden toimialojen ja kumppaneiden kanssa.

Koulutustakuuta toteutettiin edelleen Helsingissä eli kaikille perusopetuksen päättävillä oli tarjolla jatkokoulutuspaikka. Ohjauksen vahvistaminen ja joustavien vaihtoehtojen tarjoaminen turvaavat kaikkien nuorten toiselle asteelle siirtymistä ja opintotoihin kiinnittymistä.

Helsingin kaupunki kohdensi 2 miljoonaa euroa maksuttoman toisen asteen kokeiluun vuonna 2019. Rahoitus kohdennettiin kaupungin lukioiden sekä Stadin ammatti- ja aikuisopiston syksyllä 2019 aloittaville opiskelijoille lainattaviin oppimateriaaleihin, HS-L:n Helsingin sisäisiin matkakortteihin sekä kulttuuri-käynteihin.

Opetuksen ja kasvatuksen digitalisaatiota kehitetään edelleen digivision mukaisesti osallistamalla päiväkodit, koulutut ja oppilaitokset miettimään tulevaisuuden pedagogisia ratkaisuja.

Kasvatuksen ja koulutuksen tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
2 Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala	Tulot yhteensä	66,1	57,5	69,3	11,8		63,9	5,4
	Menot yhteensä	-1138,8	-1193,4	-1201,9	-8,5		-1205,4	3,5
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-1193,4		-8,5			
	Toimintakate	-1072,7	-1136,0	-1132,6	3,4		-1141,5	8,9

Kaupunki- ympäristön toimiala

Kaupunkiympäristön toimialalla käyttötalouden tulot toteutuivat 73,9 milj. euroa suurempina ja menot alittuivat 7,1 milj. eurolla. Suurin osa kaupunkiympäristön toimialan tuloylityksestä muodostuu kaupunkirakenteen talousarviokohdalta (31001). Tuloja on kertynyt ennakoitua enemmän maanmyynneistä ja maanvuokrista sekä rakennusten ja osakehuoneistojen myynneistä. Suurimmat menoylitykset tulevat myös samalta talousarviokohdalta. Kaupunkirakenteen menoylitykset johtuvat talven ennätyksellisten lumisateiden aiheuttamien katu- ja tieverkoston lumenpoistotöiden merkittävästä kustannusten kasvusta sekä pysäköinninvalvonnan luottotappiokirjauksista vuosilta 2012 ja 2013. Talousarviokohdan sitova menotavoite ylittyi 4,7 milj. eurolla.

Talousarviokohdan rakennukset (31002) sitova toimintakate jäi tavoitteesta 2,6 milj. euroa. Talousarviokohdan käyttötalouden tulot ylittivät 0,6 milj. eurolla ja käyttömenot ylittivät 3,1 milj. eurolla. Suurimmat käyttömenojen ylitykset johtuvat energiakustannusten noususta. Tämä puolestaan johtui sekä tilakannan ennakoimattomasta kasvusta että erityisesti kaukolämmön merkittävästä hinnannoususta. Lisäksi vuokra- ja vastikemenojen kasvoivat uusien, ennakoimattomien lisä- ja väistötilojen vuoksi.

Vuokra- ja vastikekulut ovat nousseet normaalien indeksikorotusten lisäksi erityisesti kesällä 2019 valmistuneiden kasvatuksen ja koulutuksen toimialan lisä- ja väistötilojen vaikutuksesta. Lisäksi runsas lumisen talvi ja asuntovuokrauksen ylläpito ovat aiheuttaneet ennakoitua enemmän kustannuksia.

Asuntotuotanto-talousarviokohta (31003) toteutui talousarvion sitovaa toimintakatetta 3,6 milj. euroa parempana. Asuntotuotannon käyttömenot alittuivat 7,1 milj. eurolla, johtuen pääosin siitä, että rakentamisaikaisten lainojen korot ovat pysyneet ennakoitua matalampana. Asuntotuotannon tulokertymä oli 3,5 milj. euroa ennakoitua heikompi. Asuntotuotannosta saatavan vuosittaisen tuloutuksen määrä vaihtelee käynnissä olevien hankkeiden vaiheiden perusteella.

Kaupunkiympäristön toimialan sitovat toiminnalliset tavoitteet olivat asuntotuotannon edellytysten turva-

minen ja edistäminen, ekologisesti kestävä kehityksen turvaaminen, asiakaskokemuksen parantaminen ja tilojen ja alueiden monipuolinen ja tehokas käyttö, joista jälkimmäisin toteutui asetetun tavoitteen mukaisesti. Asuntotuotannon edellytysten turvaamisessa ja edistämässä ei saavutettu luovutetun asuntorakennusoikeuden määrää (400 000 kem²). Asuinrakennusoikeuden luovutusmäärät vaihtelevat vuosittain. Luovutettavan asuinrakennusoikeuden määrään vaikuttaa koko asuntotuotantoketjun toimivuus. Keskeisiä ketjunosia ovat tontinvarausten ja -luovutusten lisäksi mm. kaavoitus, tonttien rakentamiskelpoiseksi saattamiseen liittyvät prosessit sekä kaupungin asuntorakentaminen. Muut asetetut tavoitteet toteutuivat valituilla mittareilla.

Ekologisesti kestävä kehityksen tavoitemittariston mukaan jalankulun-, pyöräily- ja joukkoliikenteen yhteenlaskettujen matkojen osuus kaikista matkoista olisi pitänyt kasvaa edelliseen viiteen vuoteen verrattuna. Tavoitteen saavuttamatta jäämisen arvioidaan johtuvan HSL:n vyöhykeuudistuksen matkalippujen hintojen korotuksista, raitiovaunujen poikkeusreiteistä Hämeentien remontin takia ja tutkimuspäivien sateinen sää vaikutti todennäköisesti erityisesti pyörämatkojen määrään. Muut asetetut tavoitteet toteutuivat valituilla mittareilla.

Asiakaskokemuksen parantamisen sitova toiminnallinen tavoite digitaalisesta asiakkuudesta yhdessä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan kanssa jäi toteutumatta, koska oma.Helsinki -alusta ei ollut valmis käytettäväksi kokeilua varten. Muut asetetut tavoitteet toteutuivat valituilla mittareilla.

Pelastuslaitoksen (31005) sitova käyttömenotavoite alittui hieman ja tuloja pelastuslaitokselle kertyi 2,9 milj. euroa ennakoitua enemmän johtuen pääosin KELA-korvausten ensihoidon myyntituottojen kasvusta. Pelastuslaitoksen sitovista toiminnallisista tavoitteista jäätii turvallisuuspisteiden määrässä (7 050 / 8 000), ensihoidon tavoittamisviiveessä (64 %/70 %) sekä henkilöstön työkyvyn jatkuvassa edistämässä. Varhaisen tuen menettelyiden toteutumisasaste oli 60 %, kun asetettu tavoite oli 100 %. Muut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat ennakoidusti.

Kaupunkiympäristön toimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennus- teen muu- tos
3 Kaupunkiympäris- tön toimiala	Tulot yhteensä	1 019,2	1 023,3	1 097,9	74,6		1 069,2	28,7
	Menot yhteensä	-737,4	-778,0	-770,9	7,1	-0,3	-772,3	1,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-778,3		7,5			
	Toimintakate	281,8	245,3	327,0	81,8	-0,3	296,9	30,1
31001 Kaupunkirakenne	Tulot yhteensä	475,6	461,4	536,1	74,7		515,0	21,0
	Menot yhteensä	-180,7	-192,0	-196,7	-4,7	-0,3	-194,8	-1,9
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-192,4		-4,3			
	Toimintakate	294,9	269,4	339,3	70,0	-0,3	320,2	19,1
31002 Rakennukset	Tulot yhteensä	506,7	523,6	524,2	0,6		515,4	8,8
	Menot yhteensä	-279,3	-285,0	-288,1	-3,1		-290,5	2,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-285,0		-3,1			
	Toimintakate	227,4	238,7	236,1	-2,6		224,9	11,2
31003 Asuntotuotanto	Tulot yhteensä	20,4	23,5	20,0	-3,5		23,5	-3,5
	Menot yhteensä	-12,1	-19,8	-12,6	7,1		-14,8	2,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-19,8		7,1			
	Toimintakate	8,3	3,7	7,3	3,6		8,7	-1,4
31004 HSL- ja HSY-kun- tayhtymien mak- suosuudet	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-197,7	-204,1	-203,2	0,9		-204,1	0,9
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-204,1		0,9			
	Toimintakate	-197,7	-204,1	-203,2	0,9		-204,1	0,9
31005 Pelastuslaitos	Tulot yhteensä	16,4	14,8	17,7	2,9		15,3	2,4
	Menot yhteensä	-52,3	-54,3	-54,2	0,1		-54,5	0,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-54,3		0,1			
	Toimintakate	-35,9	-39,5	-36,5	3,0		-39,2	2,7
31006 Tuki HKL:lle	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-15,2	-22,9	-16,0	6,9		-13,6	-2,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-22,9		6,9			
	Toimintakate	-15,2	-22,9	-16,0	6,9		-13,6	-2,4

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan talousarviokohta 4 10 01 Kulttuuri ja vapaa-aika on nettobudjetoitu talousarviokohta. Ao. talousarviokohdan toimintakate toteutui talousarvion mukaisesti. Toimiala on panostanut palveluidensa markkinointiin ja siten pystynyt kasvattamaan toimialan tuloja vuonna 2019.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan laitosavustukset sisältävät kulttuurin laitosavustukset sekä liikunnan laitosavustukset. Kulttuurin laitosavustukset toteutuvat talousarvion mukaisesti, mutta liikunnan laitosavustukset alittavat talousarvion 22 000 eurolla johtuen stadion-säätiön ennakoitua alemmasta vuokrasta.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla oli kolme sitovaa toiminnallista tavoitetta vuonna 2019. Tavoite – Helsingissä on houkuttelevaa ja helppo lähteä liikkeelle – ei toteutunut. Tavoitteen kolmesta asetetusta mittarista oma.Helsinki –asiakkuus ei toteutunut määräjassaa.

Kaupunkistrategiasta toimialalle johdettuja keskeisiä alueita oli vuonna 2019: tapahtumakaupunki, hyvinvointi ja liikkuminen, nuorten hyvinvointi, kaupunginosat, merellisyys sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan tapa rakentaa maailman toimivinta kaupunkia.

Palvelujen kehittämisen välineeksi otettiin käyttöön viime vuonna kehitetyt kaupunkilaisprofiilit. Jokaisessa palvelussa kuvattiin palvelupolkuja kaupunkilaisprofileita hyödyntäen.

Asiakaskokemuksen arviointiin, parantamiseen ja johtamiseen oli käytössä yhteinen väline. Asiakaspalautelaitteita lisättiin vuoden 2018 tasosta ja suositteluindeksiin (NPS) käyttöä laajennettiin.

Toimialan palveluverkon suunnitteluperiaatteiden laadinta jatkui suunnitellun aikataulun mukaisesti.

Töölönlahden alueen kehittäminen tapahtumapaikkana sekä kulttuurin ja vapaa-ajan keskittymänä eteni suunnitellusti yhdessä Töölönlahtiverkoston kanssa. Ensimmäiset tapahtumat järjestettiin kesällä 2019.

Toimialan vastuulla olevaa kaupunkitason liikkumisohjelmaa jatkettiin toimialayhteisesti. Toimiala oli mukana Bloomberg-säätiön ja Harvardin yliopiston kehittämishankkeessa, jossa jalostettiin uutta konseptia ikäihmisten aktiivisuuden tukemiseksi.

Toimialan osallisuus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja sen avainhankkeita toteutettiin ja asukkaita osallistettiin palvelujen kehittämiseen. Toimiala oli mukana osallistuvan budjetoinnin toimeenpanossa.

Helsinki biennaalin valmistelua jatkettiin sisältöjen ja tuotantojen osalta Vallisaareen yhteistyössä muun kaupunkiorganisaation ja laajan kumppanijoukon kanssa. Vuonna 2020 järjestettävän Biennaalin taideosten perustamistöitä aloitettiin Vallisaarella jo kesällä 2019.

Yhteiset periaatteet tuotteiden ja palveluiden hinnoittelusta sekä maksujen, vuokrien ja korvausten subventiokäytännöistä valmistuivat. Yksikkökustannusvertailu suhteessa kuuteen suurimpaan kaupunkiin oli valmisteilla.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / ennuste	Ylitysoikeus 2019	Edellinen ennuste 2019	Ennusteen muutos
4 Kulttuuri ja vapaa-ajan toimiala	Tulot yhteensä	29,7	29,4	33,5	4,1		33,1	0,5
	Menot yhteensä	-238,5	-251,0	-255,1	-4,1		-254,7	-0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-251,0		-4,1			
	Toimintakate	-208,8	-221,6	-221,6	0,0		-221,6	0,0
41001 Kulttuuri ja vapaa-aika	Tulot yhteensä	29,7	29,4	33,5	4,1		33,1	0,5
	Menot yhteensä	-204,7	-214,0	-218,1	-4,1		-217,6	-0,4
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-214,0		-4,1			
	Toimintakate	-175,0	-184,6	-184,6	0,0		-184,6	0,0
41002 Kulttuurin laitospavustukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-24,3	-23,0	-23,0			-23,0	
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-23,0					
	Toimintakate	-24,3	-23,0	-23,0			-23,0	
41003 Liikunnan laitospavustukset	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-9,5	-14,1	-14,0	0,0		-14,0	0,0
	TA+ylitysoikeus/TA+ylit/Enn		-14,1		0,0			
	Toimintakate	-9,5	-14,1	-14,0	0,0		-14,0	0,0

Sosiaali- ja terveystoimiala

Sosiaali- ja terveystoimialan talousarviokohdat ovat sosiaali- ja terveystoimialan toimeentulotuki, vastaanottokeskukset ja valtion korvaamat maahanmuuttopalvelut, Apotti- ja Sote- ja maakuntauudistus sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri.

Sosiaali- ja terveystoimialan talousarviokohdan menot ylittävät talousarvion noin 5,3 milj. euroa. Menoylytyksestä 2,3 milj. euroa on valtionperintöinä saatujen kuolinpesien varoista jaettuja avustuksia. Valtionperintönä saadut kuolinpesät on kirjattu talousarviokohdan tuloihin. Saatuihin tuloihin perustuen talousarviokohta voi ylittyä jaettujen avustusten verran.

Sosiaali- ja terveystoimialan palvelutoimintaa koskeva menoylytys on noin kolme miljoonaa euroa. Vuoden 2019 ensimmäisessä ennusteessa menojen arvioitiin toteutuvan talousarvion mukaisesti. Ensimmäisen ennusteen yhteydessä tuotiin esille lastensuojeluun ja vammaistyöhön liittyvät menopaineet, jotka kasvoivat vuoden 2019 aikana. Toimiala käynnisti johtamistoimenpiteitä talousarviossa pysymiseksi, mutta lastensuojelun noin 17 milj. euron ja vammaistyön noin 11 milj. euron ylitykset tulosbudjettiin verrattuna aiheuttivat talousarviokohdan menoylytyksen. Edelliseen ennusteeseen (3/2019) verrattuna lastensuojelun menoylytys kasvoi noin kolme miljoonaa euroa ja vammaistyön väheni saman verran.

Lastensuojelun menoylytyksen taustalla on hoitovuorokausien voimakas kasvu, joka on liittynyt erityisesti erityis- ja vaativan tason laitoshoidon. Tämä on kasvattanut laitoshoidon asiakaspalvelujen ostoja, joiden keskimääräiset vuorokausihinnat nousivat edelliseen vuoteen verrattuna. Vammaistyön menoylytys aiheutuu asiakaspalvelujen ostojen kasvusta asumispalveluissa, henkilökohtaisessa avussa sekä työ- ja päivätoiminnassa. Molemmista palveluista on käynnistetty johtamistoimenpiteitä ja kehitetty talousseurantaa. Osa toimenpiteistä vaikuttaa kustannuksiin pidemmällä aikavälillä.

Apotti ja Sote- ja maakuntauudistus talousarviokohdan toimintakate alittui 5,3 milj. euroa. Vuoden 2019 ensimmäiseen ennusteeseen verrattuna toimintakatte alitus pieneni 2,3 milj. euroa. Toimintakatte alitus johtuu Apotti Oy:n ennakoitua korkeammista ylläpitokustannuksista, muutoksista poistoaikatauluissa ja käyttöönottokoulutuksen laskutuksessa sekä laskutusperusteen muutoksesta käyttäjäperusteisesta omistajaperusteiseksi.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri talousarviokohdan menoylytys on 46 milj. euroa. Menoylytys kasvoi vuoden 2019 ensimmäisestä ennusteesta 10,1 milj. euroa ja edellisestä ennusteesta 3,6 milj. euroa. Menoylytsarviot pohjautuvat HUS:n laatimiin ennusteisiin, jotka eivät huomioi vuoden lopussa laskettavaa kalliin hoidon tasausta. Helsinki toi koko vuoden ajan esille vaikuttavien johtamistoimenpiteiden tarpeellisuutta menoylytyksen pienentämiseksi, mutta käynnistetty toimenpiteet eivät vaikuttaneet vuoden 2019 ylitykseen.

Sosiaali- ja terveystoimialassa oli neljä sitovaa toiminnan tavoitetta, joista yksi toteutui. Sitova toiminnan tavoite toteutui, jos kaikki sen mittarit toteutuivat. Neljällä sitovalla toiminnan tavoitteella oli yhteensä 12 mittaria, joista toteutui seitsemän. Merkittävimmät erot mittarin asetetun tavoitetaso ja toteuman välillä oli lääkärin kiireettömään hoitoon pääsyssä. Lääkärin kiireettömälle vastaanotolle pääsi keskimäärin 25 vuorokaudessa (T3=25) tavoitteen ollessa kymmenen vuorokautta. Terveysasemilla T3 oli alle 20 vuorokautta kuudella terveystoimialalla 23:sta, kun tavoitteena oli alle 20 vuorokautta kaikilla terveystoimialalla.

Sosiaali- ja terveystoimialan tulo- ja menoennuste (milj. €)

Tulosyksikkö		TP 2018	TA 2019	Alustava TP 2019	Erotus TA / en- nuste	Ylitys- oikeus 2019	Edelli- nen ennuste 2019	Ennus- teen muutos
5 Sosiaali- ja terveys- toimiala	Tulot yhteensä	216,8	178,0	186,2	8,2		187,5	-1,2
	Menot yhteensä	-2 062,9	-2 109,1	-2 164,0	-54,9		-2 161,6	-2,4
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-2 109,1		-54,9			
	Toimintakate	-1 846,1	-1 931,1	-1 977,8	-46,7		-1 974,2	-3,7
51001 Sosiaali- ja terveys	Tulot yhteensä	183,3	156,8	163,6	6,8		165,3	-1,7
	Menot yhteensä	-1 453,4	-1 424,5	-1 429,8	-5,3		-1 430,0	0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-1 424,5		-5,3			
	Toimintakate	-1 270,1	-1 267,7	-1 266,2	1,5		-1 264,7	-1,5
51002 Toimeentulotuki	Tulot yhteensä	7,8	3,1	3,2	0,0		2,7	0,5
	Menot yhteensä	-16,9	-14,6	-13,5	1,1		-13,4	-0,2
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-14,6		1,1			
	Toimintakate	-9,1	-11,5	-10,4	1,1		-10,7	0,3
51003 Vastaanotto- keskukset	Tulot yhteensä	25,0	16,8	18,9	2,2		19,0	-0,1
	Menot yhteensä	-17,9	-15,7	-15,9	-0,2		-15,8	-0,1
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-15,7		-0,2			
	Toimintakate	7,1	1,1	3,0	2,0		3,2	-0,2
51004 Apotti	Tulot yhteensä	0,8	1,4	0,6	-0,8		0,5	0,1
	Menot yhteensä	-5,1	-9,8	-14,3	-4,5		-15,6	1,3
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-9,8		-4,5			
	Toimintakate	-4,3	-8,4	-13,7	-5,3		-15,1	1,4
51005 HUS-kuntayhtymän maksuosuus	Tulot yhteensä							
	Menot yhteensä	-569,7	-644,5	-690,5	-46,0		-686,8	-3,7
	TA+ylitysoikeus/TA+yliit/Enn		-644,5		-46,0			
	Toimintakate	-569,7	-644,5	-690,5	-46,0		-686,8	-3,7

Liikelaitokset

Palvelukeskusliikelaitos

Palvelukeskusliikelaitoksen liikeylijäämätavoitteen (5 031 000 euroa) arvioidaan jäävän noin 2,0 milj. euroa johtuen siitä, että talousarviossa ei ole varauduttu aikaisemmin kaupungin tukeman KuEL-maksun kustannusten kattamiseen kustannusvaikutuksiltaan noin 2,0 milj. euroa vuonna 2019.

Sitovana toiminnallisena tavoitteena on asiakastytyväisyys vähintään 3,5 (asteikolla 1–5) ja se saavutetaan vuonna 2019.

Työterveysliikelaitos

Työterveysliikelaitoksen liikeylijäämätavoite (140 000 euroa) ylittyi vuonna 2019 noin 250 000 eurolla.

Asiakaskokemusta kuvaavaa sitovaa toiminnan tavoitetta nettosuositusindeksiä (NPS 70) ei saavuteta vuonna 2019. Asiakaskokemusta mitattiin eri asiakkuuksista ja palveluista. Päivittäisiä työterveysasiointia mitattiin tekstiviestillä lähettävällä NPS kysymyksellä, jonka tulos nousi vuoden aikana arvosta 67 arvoon 70. Syksyllä käyttöön otettujen uusien sähköisten palvelujen (hoitochat ja sähköinen ajanvara) käyttöönotto vaikutti NPS arvoon kuitenkin heikentävästi niin, että koko vuoden tulos oli 69.

Asiakaskokemuksen kannalta kriittiseksi muodostui edelleen palveluiden saatavuus ja prosessien sujuvuus. Korjaavina toimenpiteinä on muun muassa lisätty resursseja ruuhkahuippuihin, vahvistettu osaamista sekä lisätty joustavuutta sisäiseen konsultaatioprosessiin.

Taloushallintopalveluliikelaitos

Taloushallintopalveluliikelaitoksen kuluvan vuoden tulos toteutui talousarviota suurempana. Tulosta nostivat etenkin toimenpiteet, joilla taloushallintopalveluliikelaitos on ohjelmistorobotiikan avulla pystynyt laajentamaan palveluitaan ja tehostamaan prosesseja. Lisäksi laajentunut palveluiden tarjonta Helsingin Satama Oy:lle sekä palkkojen ja ostolaskujen suorittemäärien talousarviota suurempi toteutuminen ovat vaikuttaneet positiivisesti tulokseen.

Prosesseja sähköistetään esimerkiksi ohjelmistorobotiikan avulla ja tuetaan asiakkaita siirtymään sähköisten palvelujen käyttäjiksi. Sähköisten palvelujen käyttöä edistetään myös edullisemmilla palveluhinnoilla. Taloushallintopalveluliikelaitos on aloittanut digitaalisen johtoryhmän linjauksen perusteella, kaupunkiyhteisen verkkokaupprojehtin yhteistyössä

toimialojen, talous- ja suunnitteluosaston sekä muutoimiston kanssa.

Taloushallintopalveluliikelaitoksella on talousarviossa kaksi sitovaa tavoitetta: asiakastytyväisyys vähintään 3,85 ja tilikauden tulos on $\geq 15\,000$ euroa. Näistä asiakastytyväisyystavoite ei toteutunut, sen kokonaisarvo sana oli 3,61. Asiakastytyväisyyskysely on tehty taloushallintopalveluliikelaitoksessa vuosittain vuodesta 2004 saakka. Vuonna 2019 kyselyä uudistettiin ja sen rakennetta muutettiin. Tästä syystä kokonaisytytyväisyyden tulos ei ole täysin vertailukelpoinen edellisiin vuosiin.

Rakentamispalveluliikelaitos

Sekä Staran tulot että menot toteutuivat talousarviota suurempina, ja liikeylijäämä oli lähes 4 milj. euroa talousarviota suurempi.

Sitovista toiminnallisista tavoitteista kaksi neljästä jäi toteutumatta. Staran käytössä olevien toimitilojen energiatehokkuus paranee -tavoitteen osalta mittarina on energiansäästötavoite 4 prosenttia vuoden 2015 energiankulutuksesta. Kaikissa seurannan alaisissa kohteissa tavoite saavutettiin, paitsi yhdessä. Toinen toteutumatta jäänyt tavoite oli positiivinen tuloskehitys. Sitä mitattiin kiinteiden kustannusten pienemisenä verrattuna edelliseen vuoteen.

Investoinnit

Investointien määrärahat olivat ilman liikelaitoksia 609 milj. euroa. Vuoden 2018 myönnetty ylitysoikeudet mukaan lukien investointimäärärahat olivat talousarviovuodelle noin 779 milj. euroa. Vuonna 2019 investointeihin ilman liikelaitoksia on käytetty 640 milj. euroa, eli 82 % käytettävissä olevista määrärahoista. Edellisen vuoden vastaava toteuma oli 516 milj. euroa.

Vuonna 2019 tonttimyynnistä on saatu myyntivoittoa noin 139 milj. euroa. Tonttimyynti on kohdentunut Jätkäsaaren-Hietalahden, Kalasataman ja Pasila-Postipuiston projektialueille. Tonttikaupoista kirjattava tasearvo on n. 2,4 milj. euroa. Vuoden 2019 maanhankinta on kohdennettu Raide-Jokerin ja muille uuden yleiskaavan mukaisille painopistealueille.

Projektialueiden käyttöön varatuista esirakentamisen määrärahoista käytettiin noin 80 %. Eniten määrärahoja jäi käyttämättä Kalasataman projektialueella, noin 15,3 milj. euroa, mikä johtui muun muassa siitä, että tiilisen kaasukellovaipan puhdistuksen eteneminen on ollut oletettua hitaampaa. Myös Verkkosaaren pohjoisosan vaativa esirakentamisurakka on edellyttänyt poikkeuksellisen paljon selvityksiä. Toisaalta Länsisataman esirakentaminen oli kuluneena vuonna arvioitua nopeampaa, minkä vuoksi projektialueen esirakentamiseen investoitiin ennakoitua enemmän.

Vuonna 2019 talonrakennushankkeille oli varattu määrärahaa edellisen vuoden ylitysoikeudet mukaan lukien yhteensä 304,9 milj. euroa. Määrärahasta käytettiin 87 %. Määrärahaa jäi käyttämättä, koska mm. Pirkolan jäähallin korvaavan uudisrakennuksen, lasten päiväkotin Malminkartanon ja Myllypuron peruskoulun laajennuksen aloitusedellytykset eivät ole toteutuneet suunnitellun aikataulun mukaisesti. Loput käyttämättömästä määrärahasta on siirtyvää investointirahoitusta, joka tarvitaan vuonna 2017-19 valmistuneiden ja valmistuvien uudisrakennushankkeiden takuuaikaisiin velvoitteisiin ja hankkeisiin, joiden laskutus on siirty-

nyt myöhemmäksi ja hankkeet jatkuvat vuonna 2020.

Katujen ja liikenneväylien osalta merkittävimmät ylitykset aiheutuivat Pasilaan avautuneen kauppakeskus Triplan liittyvien urakoiden ennakoimattomasta kustannustason noususta. Puistojen ja liikunta-alueiden osalta suurimmat ylitykset kohdistuvat Kampi-Töölönlahti alueen puistojen sekä Länsisataman puistojen ja liikunta-alueiden toteuttamiseen. Kampi-Töölönlahti alueen Makasiinipuiston urakan aikana on tullut poikkeuksellisen paljon lisä- ja muutostöitä johtuen haastavista pohjaolosuhteista ja ennakoitua suuremmasta määrästä pilaantuneita maita. Länsisataman alueen asuntorakentaminen on puolestaan edennyt ennakoitua nopeammin ja alueen asukasmäärän kasvu on edellyttänyt nopeampaa investointia alueen puistoihin.

Irtaimen omaisuuden perushankintoihin varatuista määrärahoista jäi käyttämättä lähes puolet johtuen pääosin viivästyneistä tietotekniikkahankinnoista ja kehittämishankkeiden vaatavuudesta. Eniten määrärahoja jäi käyttämättä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta sekä keskitetyistä tietotekniikkahankinnoista.

Arvopapereihin määrärahaa, ylitykset mukaan lukien, käytettiin vain noin neljäsosa. Määrärahaa jäi käyttämättä muun muassa Metropolia-ammattikorkeakoulun käytöstä olevien kiinteistöjen myynnin viivästymisen takia. Myyntitulot sijoitetaan Kiinteistö Oy Myllypuron kampukseen.

Lähiörahasto on lakkautettu ja määrärahat on siirretty Osallisuusrahastoon. Vuodelta 2018 käyttämättä jäänyttä lähiörahasorahaa on ylitysoikeutena kaupunkiympäristön toimialalle myönnetty tilinpäätöksen jälkeen 5,7 milj. euroa. Määrärahasta jäi käyttämättä vuonna 2019 noin 3 milj. euroa, koska hankkeiden toteutus on ollut myöhässä ja hankkeet jatkuvat vielä vuonna 2020.

Investoinnit									
	TP 2018	TA 2019	Ylitysoikeus 2019	TA + ylitysoikeus 2019	Alustava tilinpäätös 2019	Toteuma %	Edellinen ennuste	Ennusteen muutos	
Kiinteä omaisuus	71	96	37	132	106	80	107	1	
Rakennukset	209	260	45	305	266	87	268	2	
Kadut ja liikenneväylät	140	136	19	155	159	103	145	-13	
Puistot ja liikunta-alueet	23	27	2	29	35	120	28	-7	
Irtaimen omaisuuden perushankinta	54	72	38	110	59	53	75	16	
Arvopaperit	13	18	20	38	11	28	17	6	
Muu pääomatalous	5	1	9	10	5	49	4	-1	
Yhteensä	516	609	170	779	640	82	644	4	

Helsingin kaupunki- strategian 2017–2021 mittarit ja indikaattorit 4. kvartaalilla 2019

Kaupunkitason vertailut

Kaupunki- strategian kaupunkitason mittarit

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 12.3.2018 (§ 153) hyväksyä kaupunkistrategian mittarit sekä merkitä tiedoksi seurattavat kansainväliset vertailut. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti keskushallintoa ja toimialoja ottamaan mittarit huomioon vuoden 2019 talousarvion tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa.

Kaupunkitason strategiamittarit on luokiteltu strategian teemakokonaisuuksien Kestävän kasvun turvaaminen, Uudistuvat palvelut ja Vastuullinen taloudenpito mukaisesti. Kaupunkitason mittarit ovat pääosin kaupunkikokonaisuutta ja useamman toimialan yhteisiä tavoitteita ilmentäviä. Kaupunkitason mittareihin vaikuttaa usean toimialan toiminta tai ilmiöllä/asialla on yhtä toimialaa laajempaa merkitystä. Kaupunkitason mittarit kytkeytyvät strategiakauden talousarviovalmisteluun ja suuntaavat resursseja.

Kaupunkitasoisia mittareita on 49, joista 16 on kehitettäviä mittareita. Olemassa olevat mittarit perustuvat säännöllisesti saatavissa oleviin tutkimuksiin tai tilastoihin. Tämä mahdollistaa kehityksen seurannan ja muutosten analysoinnin strategiakauden aikajänteel-

lä, väestöryhmien ja alueiden välisten erojen vertailun sekä kansallisissa tutkimuksissa kansalliset vertailut. Kehitettävien mittareiden valmistelu organisoidaan projektiksi kanslian ja toimialojen toiminnan ja talouden suunnittelun yhteistyönä. Kehitettävillä mittareilla täydennetty mittarikokonaisuus viedään kaupunginhallituksen käsiteltäväksi alkuvuodesta 2019.

Kaupunginvaltuusto päätti kaupunkistrategian hyväksymisen yhteydessä 27.9.2017, että strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Vaikka pääosa mittareista päivittyy kerran vuodessa tai harvemmin, kaikki mittarit raportoidaan neljä kertaa vuodessa.

Seuraavilla sivuilla on raportoitu olemassa olevien kaupunkitason strategiamittareiden arvot. Kerran vuodessa seurannan yhteydessä raportoidaan tarkemmin alueiden ja väestöryhmien välisiä kehityskulkuja niiden mittareiden osalta, joissa se on mahdollista.

Kestävän kasvun turvaaminen

- Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
- Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot
- Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy
- Liikkumisen edistäminen
- Ekologisesti kestävä kehitys
- Kaupunkirakenteen toiminnallisuus
- Elinvoimaisuus, matkailu

Uudistuvat palvelut

- Asukaslähtöisyys ja osallisuus
- Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt
- Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt
- Yritystoiminta ja elinkeinoelämä
- Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen
- Digitaalisuus

Vastuullinen taloudenpito

- Taloudellisesti kestävä kehitys

Kestävän kasvun turvaaminen

Yleinen viihtyvyys ja turvallisuus

Omalla asuinalueella liikkuminen viikonloppuittain turvallista 2018

80,9 %

3,5 %-yks.
enemmän kuin
vuonna 2015

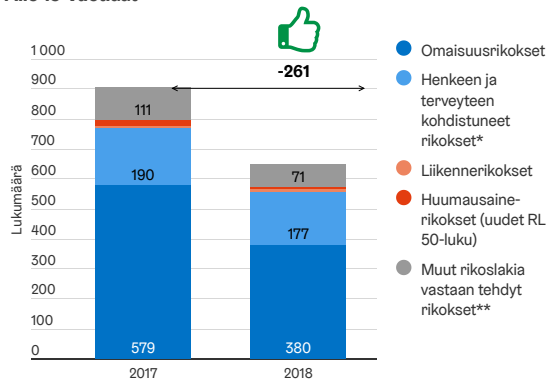
Asukkaiden halukkuus suosittelua Helsinkiä asuinpaikkana 2019, nettosuositeluindeksi

18

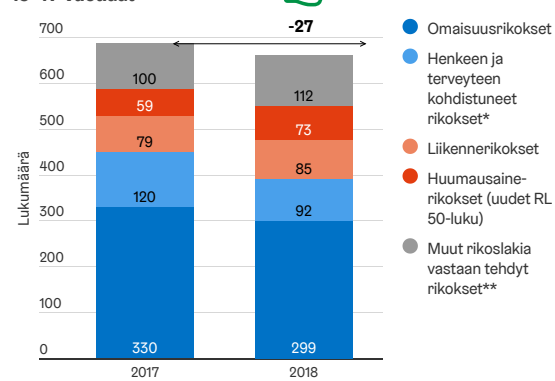
Suositteluindeksi lasketaan 0–10-asteikollisesta kysymyksestä siten, että suositellijoista (arvoja 9 ja 10 antaneet) vähennetään kriittisen arvon (0–6) antaneiden osuus. Yleisimmät vastausvaihtoehdot 7 ja 8 eivät vaikuta indeksin arvoon.

Rikoksilla oirehtivien nuorten määrä 2018

Alle 15-vuotiaat

15–17-vuotiaat

Alle 15-vuotiaat

236

Suhteutus Helsingin 10–14-vuotiaaseen väestöön (1/10 000) vuonna 2018

15–17-vuotiaat

424

Suhteutus Helsingin 15–17-vuotiaaseen väestöön (1/10 000) vuonna 2018

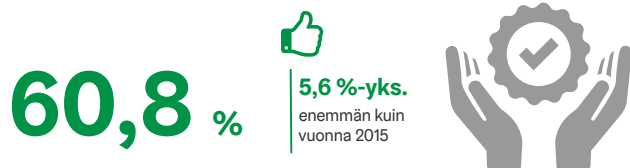
* Sisältää seksuaalirikokset. ** Sisältää rikokset oikeudenkäyttöä, viranomaista ja yleistä järjestystä vastaan, rikokset rikoslain 42, 43 ja 44 lukua vastaan sekä muita rikoslakia vastaan tehtyjä rikoksia.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi kokevien osuus 2018

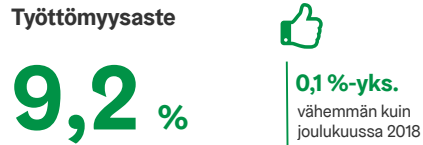

Elämänlaatunsa (WHOQOL-8) keskimäärin hyväksi tuntevien osuus 2017

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

TYÖTTÖMYYS JA PITKÄAIKAISTYÖTTÖMYYS joulukuussa 2019

Pitkäaikaistyöttömyys

4

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

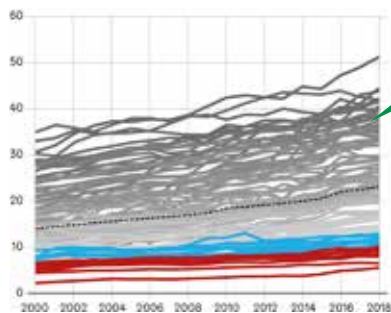
ALUEIDEN ERIITYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen koulutustason mukaan

Indeksi ilmaisee, kuinka suuren osan yhdestä ryhmästä pitäisi asua eri alueella kuin nyt asuu, jotta jakauma olisi sama kuin toisella ryhmällä. Vain perusasteen suorittaneet vs. ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet Suomessa syntyneet.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain: Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2018, %

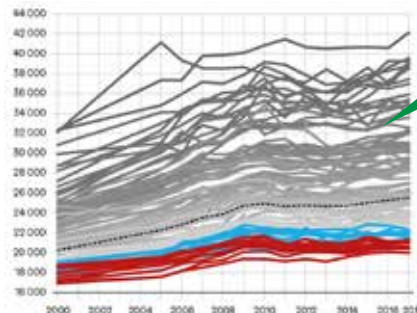
Kuviossa mukana vain yli 100 asutuskunnan alueet. Rajaus: 25 vuotta täyttäneet.

Eriytyminen tulotason mukaan

Alimpaan vs. ylimpään tuloviidennekseen (kvintiiliin) kuuluvat henkilöt. Tulokäsite: käytettävissä oleva tulo kulutusyksikköä kohti. Tulokvintililt on laskettu Helsingin seudun tasolla.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain: Mediaanitulo (vuoden 2016 rahassa) Helsingin osa-alueilla 2000–2016

Kuviosta puuttuvat suurituloisimmat Karhusaari, Kaivopuisto ja Kuusisaari sekä pienituloisin Viikin Tiedepuisto, joka on opiskelija-alue. Mukana vain yli 100 asutuskunnan alueet.

5

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

ALUEIDEN ERIITYMISEN INDEKSI (index of dissimilarity)

Eriytyminen etnisen taustan mukaan

2016

2019

27,3 %

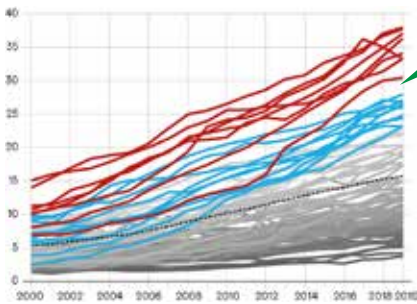
28,6 %

0,2 %-yks.
enemmän kuin
vuonna 2018

Indeksi: Ulkomaalaistaustaiset vs kantaväestö. Laskettu Helsingin osa-alueiden tiedoista.

Alue-erojen kehitys osa-alueittain:

Vieraskielisten osuus Helsingin osa-alueilla 2000–2019, %

Jokainen viiva
kuvaa yhtä osa-alueita,
koko Helsingin luku
merkitty katko-
viivalla.

Jakauman keskihajonta

2000

2,9

2019

8,7

0,3 %-yks.
enemmän kuin
vuonna 2018

Kuviossa mukana vain yli 100 asutokunnan alueet.

Ennaltaehkäisevän toiminnan vaikuttavuus

Helsinkiisten 18–64-vuotiaiden terveysasemien asiakkaiden indikaattoripisteet (2019)

Painoindeksi (BMI)

● Ei riskiä 18,5–24,9 ● Lievästi kohonnut riski 25,0–29,9 ● Selvästi kohonnut riski ≥ 30 ● Tieto puuttuu

Verenpaine (Syst/Diast)

● Ei riskiä < 140/90 ● Lievästi kohonnut riski 140–159/90–99 ● Selvästi kohonnut riski > 159/99 ● Tieto puuttuu

Tupakointi

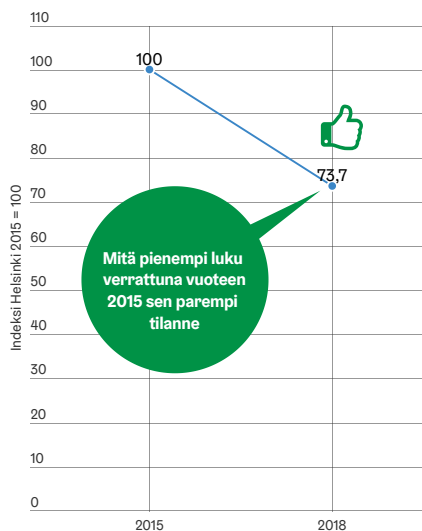
● Ei tupakoi ● Tupakoi ● Tieto puuttuu

Painoindeksi lasketaan pituus- ja painotiedon pohjalta. Painoindeksi on potilaan kotona tai terveysasemalla mittaama tai terveys-asemalla lääkärin tai hoitajan mittaama arvo. Verenpaine on potilaan kotona tai terveysasemalla mittaama tai käynnin yhteydessä lääkärin tai hoitajan mittaama kaksoismittauksen keskiarvo. Tupakointi on potilaan ilmoittama tieto.

6

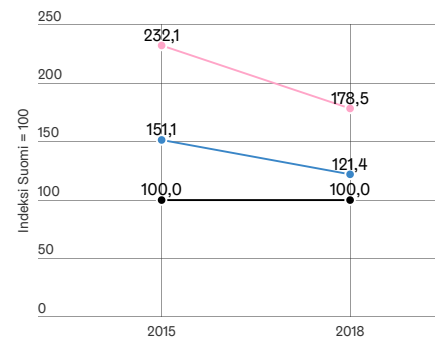
Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä 2018

Mitä pienempi luku
verrattuna vuoteen
2015 sen parempi
tilanne

Huono-osaisuusindeksi Helsingissä verrattuna koko maahan 2018

● Suomi ● Helsinki ● Helsinki, ilman asunnottomuuta

Helsinki

178,5

Helsinki, ilman
asunnottomuutta

121,4

Koska asunnottomuus keskittyy
pääkaupunkiseudulle ja erityisesti
Helsinkiin, esitetään huono-
osaisuusindeksistä myös versio,
jossa se jätetään pois.

Huono-osaisuusindeksi muodostuu seuraavista tiedoista

	Osuus vuonna 2018	Muutos vuoden 2015 jälkeen
Asunnottomat yksinäiset / 1000 asukasta	2,8	-2,9
Alkoholia humalahuimaisesti käyttävien osuus, %	8,8	-5,0
Itsensä yksinäiseksi tuntevien osuus, %	8,5	-2,1
Perustoimeentulotukea pitkäaikaisesti (väh. 10 kk) saaneiden osuus, %	4,1	-0,8

7

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret vuoden 2017 lopussa

6,3 % **0,3 %-yks.** vähemmän kuin 2016

Ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet 2019*

5,4 % **0,1 %-yks.** vähemmän kuin vuonna 2018

*Vuoden 2018 haussa järjestelmä ei laskenut mukaan varasijoilta paikan saaneita valmistavassa koulutuksessa. Vuoden 2019 haussa järjestelmä palautetaan taas vertailukelpoiseksi vuoden 2017 tietoon.

Lasten ja nuorten osuus, joilla harrastus 2019

4.-5.-luokkalaiset 2019 **90,9 %** **4,9 %-yks.** enemmän kuin 2018

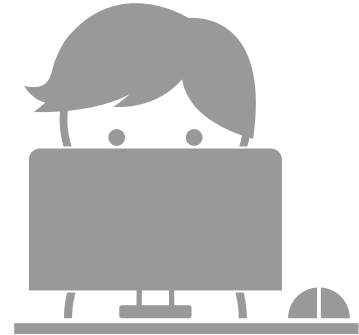
8.-9.-luokkalaiset 2017*

91,4 %

*Vuoden 2019 tieto puuttuu toistaiseksi, koska harrastuneisuutta kartoitettiin eri tavalla kuin vuonna 2017.

Lasten ylipaino 4-vuotiaat (ISO-BMI 2019)

12,9 % **0,1 %-yks.** enemmän kuin vuonna 2018

8

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Lasten ja nuorten psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi 2019

MIELIALAONGELMAT

4.-5.-luokkalaiset **16,0 %** **2,4 %-yks.** enemmän kuin 2017

8.-9.-luokkalaiset **15,7 %** **2,0 %-yks.** enemmän kuin 2017

Lukio **17,2 %** **2,8 %-yks.** enemmän kuin 2017

Ammattioppilaitos **12,9 %** **0,1 %-yks.** vähemmän kuin 2017

YKSINÄISYYS

4.-5.-luokkalaiset **3,8 %** **0,6 %-yks.** enemmän kuin 2017

8.-9.-luokkalaiset **12,0 %** **1,0 %-yks.** enemmän kuin 2017

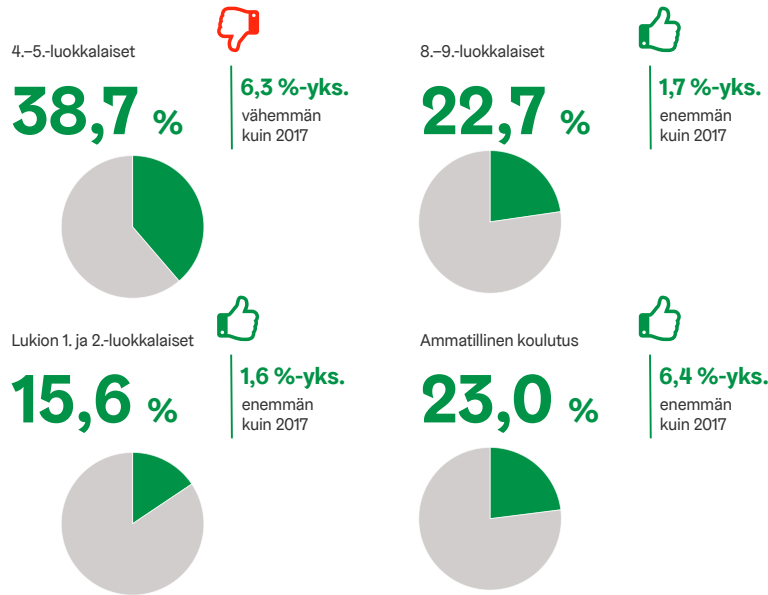
Lukio **13,6 %** **2,6 %-yks.** enemmän kuin 2017

Ammattioppilaitos **12,0 %** **1,4 %-yks.** enemmän kuin 2017

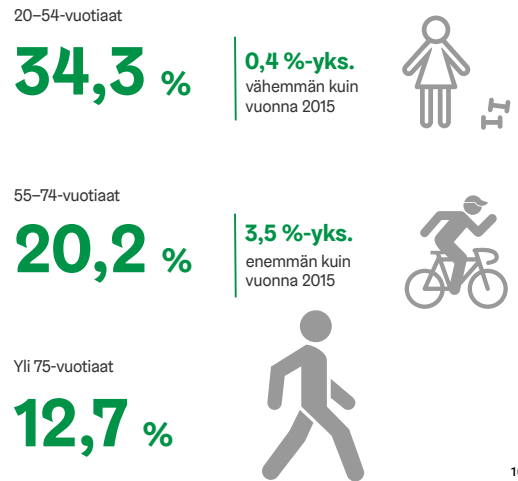
9

Liikkumisen edistäminen

Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 2019

Varsinaista kuntoliikuntaa tai urheilua, esimerkiksi juoksu, hiihto, uinti tai pallopelit useita tunteja viikossa harrastavien osuus (%) 2018

10

Kestävän kasvun turvaaminen

Liikkumisen edistäminen

MOVE! Fyysinen toimintakyky 2019

Lukuohje

Verrataan Helsinkiä kansalliseen tasoon

Verrataan Helsinkiä vuotta aikaisempaan

Tytöt Helsinki/Suomi

X:XX / x:xx

0:xx s vähemmän kuin xxxx

Tavoite on, että fyysisen toimintakyvyn mittaus-tulokset paranevat ja ovat kansallisten mediaanitulosten yläpuolella

5.-luokkalaiset

20 m viivajuoksu, mediaani, min

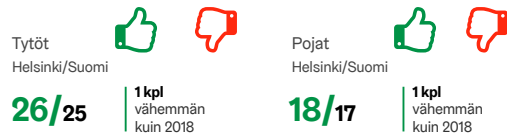

8.-luokkalaiset

20 m viivajuoksu, mediaani, min

Etunojapunnerrusten määrä 60 sekuntiin, mediaani

Etunojapunnerrusten määrä 60 sekuntiin, mediaani

Tyttöjen ja poikien etunojapunnerruksen suoritus eroaa toisistaan. Tytöt tekevät punnerrukset tukipiteenä polvet.

11

Kestävän kasvun turvaaminen

Liikkumisen edistäminen

MOVE! Fyysinen toimintakyky 2019

Lukuohje

Verrataan Helsinkiä kansalliseen tasoon

Verrataan Helsinkiä vuotta aikaisempaan

Tytöt
Helsinki/Suomi

X:XX/X:XX

0xx s
vähemmän
kuin xxxx

Tavoite on, että fyysisen toimintakyvyn mittaus-tulokset paranevat ja ovat kansallisten mediaanitulosten yläpuolella

5.-luokkalaisten

Alaselänojen täysistunnassa, kyllä-suoritus, %

Tytöt
Helsinki/Suomi

93/94

2 %-yks.
vähemmän
kuin 2018

Pojat
Helsinki/Suomi

81/81

±0
sama tulos
kuin 2018

8.-luokkalaisten

Alaselänojen täysistunnassa, kyllä-suoritus

Tytöt
Helsinki/Suomi

93/94

2 %-yks.
vähemmän
kuin 2018

Pojat
Helsinki/Suomi

72/74

7 %-yks.
enemmän
kuin 2018

Liikkumisen (kevyt, reipas, rasittava) ja paikallaolon (makuullaolo, istuminen) %-osuudet valveillaolosta sekä unen määrä ja laatu (light sleep, deep sleep, heräämiset) ikäryhmittäin ja sukupuolittain, keskiarvo

20–69-vuotiaat, KunnonKartta 2018–2019

Liikkumisen %-osuus valveillaolosta
(kevyt, reipas, rasittava)

Naiset

29 %

Miehet

28 %

Paikallaolon %-osuus valveillaolosta
(makuulla, istuen, lojuen)

Naiset

58 %

Miehet

62 %

Seisomisen %-osuus

Naiset

13 %

Miehet

11 %

Liikkumisohjelman tavoitteena on lisätä liikkumisen ja vähentää istumisen määrää.

12

Kestävän kasvun turvaaminen

Helsinki

Liikkumisen edistäminen

Liikkumisen (kevyt, reipas, rasittava) ja paikallaolon (makuullaolo, istuminen) %-osuudet valveillaolosta sekä unen määrä ja laatu (light sleep, deep sleep, heräämiset) ikäryhmittäin ja sukupuolittain, keskiarvo

Peruskoululaiset, LIITU 2018

Istuminen

Alakoulu, tytöt

46 %

Alakoulu, pojat

48 %

Yläkoulu, tytöt

59 %

Yläkoulu, pojat

62 %

Reipas ja rasittava liikunta

Alakoulu, tytöt

17 %

Alakoulu, pojat

18 %

Yläkoulu, tytöt

9 %

Yläkoulu, pojat

11 %

Kevyt liikkuminen

Alakoulu, tytöt

31 %

Alakoulu, pojat

28 %

Yläkoulu, tytöt

22 %

Yläkoulu, pojat

21 %

Uni (tuntia, keskiarvo)

Alakoulu, tytöt

9,5

Alakoulu, pojat

9,3

Yläkoulu, tytöt

9,1

Yläkoulu, pojat

9,1

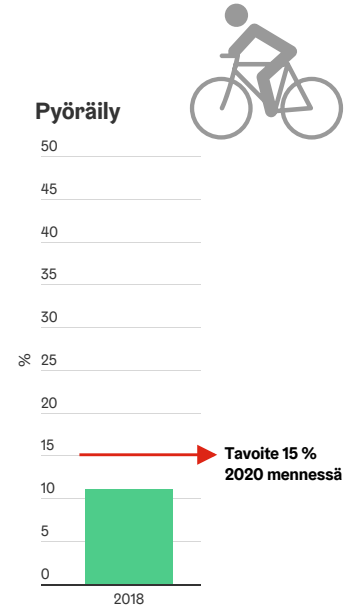
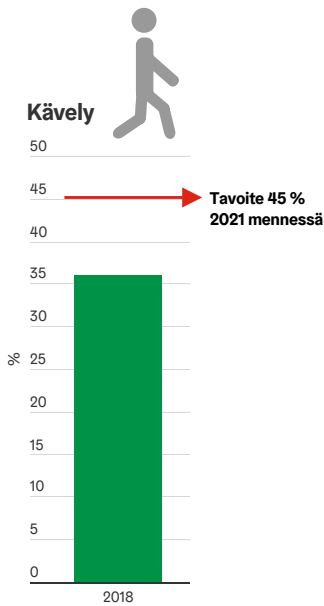
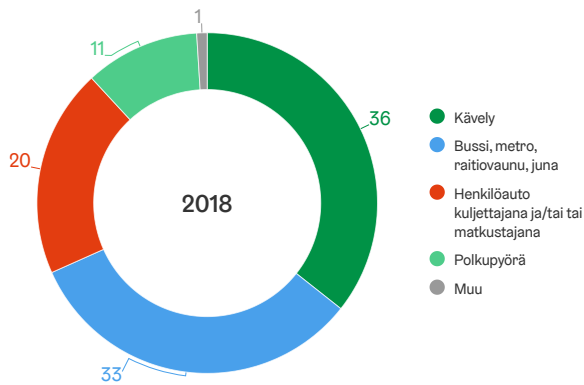

Liikkumisohjelman tavoitteena on lisätä liikkumisen ja vähentää istumisen määrää.

13

Liikkumisen edistäminen

Tehtyjen matkojen pääasiallinen kulkutapa, % 2018

14

Ekologisesti kestävä kehitys

Helsingin kasviuonekaasupäästöt 2018

Kokonaispäästöt (CO₂-ekv.)

2 559 000 t

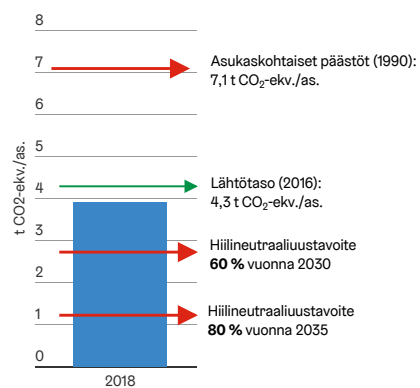
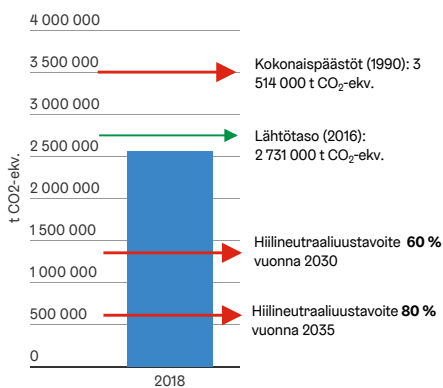
-109 000 t CO₂-ekv.
vähemmän kuin vuonna 2017

Asukaskohtaiset (CO₂-ekv./as.)

3,9 t

-0,2 t CO₂-ekv./as.
vähemmän kuin vuonna 2017

15

Ekologisesti kestävä kehitys

Ilmanlaatu valituissa mittauspisteissä 2018

MÄKELÄNKATU

NO₂ (µg/m³):

29

3 µg/m³
vähemmän
kuin vuosi sitten

PM¹⁰ (kpl/vuosi):

14

6 kpl/vuosi
vähemmän kuin
vuosi sitten

MANNERHEIMINTIE

NO₂ (µg/m³):

25

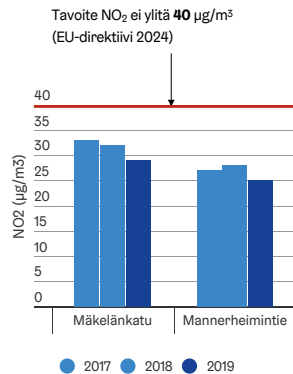
3 µg/m³
vähemmän kuin
vuosi sitten

PM¹⁰ (kpl/vuosi):

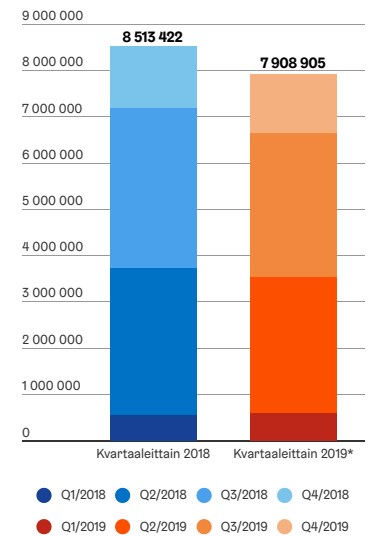
15

11 kpl/vuosi
enemmän kuin
vuosi sitten

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä Q4/2019*

Pyöräliikenteen määrä automaattilaskentapisteissä, 12 laskentapistettä, koko vuosi 2019*

7 908 905

-7,6 %
vähemmän kuin
vuosi sitten

*Espanadin mittarista ei ole saatu toukokuun jälkeen tietoja rikkoutumisen vuoksi. Todelliset pyöräilijämäärät ovat siis suuremmat toiselta ja kolmannelta neljännekseltä.

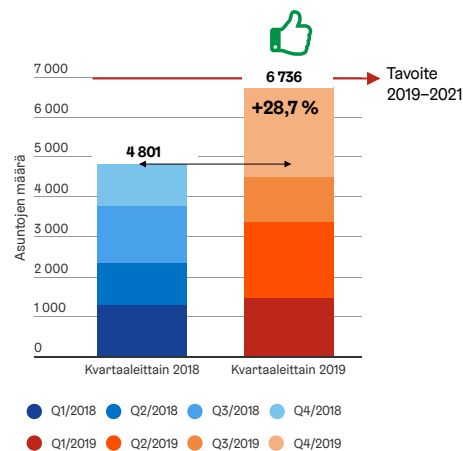
Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Valmistuneiden asuntojen määrä sekä hallinta- ja rahoitusmuoto 2019

Asuntojen määrä 2019

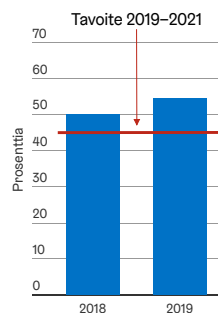
6 736

Strategian tavoite 2017–18: **6 000**
Strategian tavoite 2019–21: **7 000**

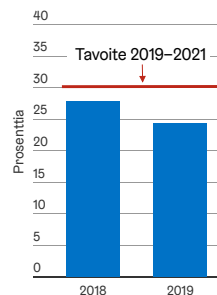
Sääntelemättömät omistus- ja vuokra-asunnot

54,7 %
Strategian tavoite 2019–21: **45 %**

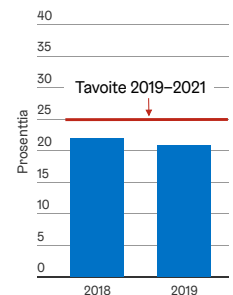
Välimuodon asuntoja

24,4 %
Strategian tavoite 2019–21: **30 %**

Ara-vuokra-asuntoja

20,9 %
Strategian tavoite 2019–21: **25 %**

Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

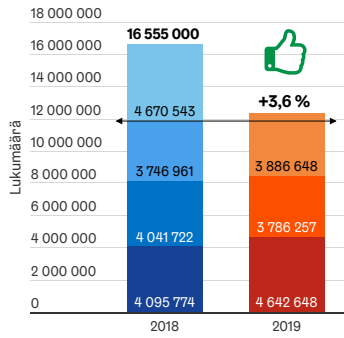
Keskusta-alueella oleskelevien ja vierailevien ihmisten lukumäärä

Yhteensä Q1–Q3 2019

12 315 553

+3,6 %
enemmän kuin
vastaavaan aikaan
vuosi sitten

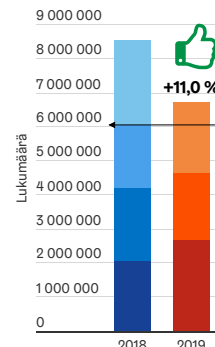

● Q1/2018 ● Q2/2018 ● Q3/2018 ● Q4/2018
● Q1/2019 ● Q2/2019 ● Q3/2019

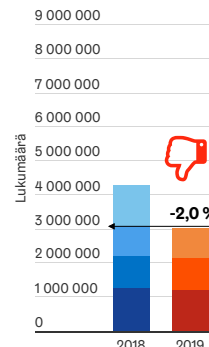
Kvartaaleittain

Narinkkatori

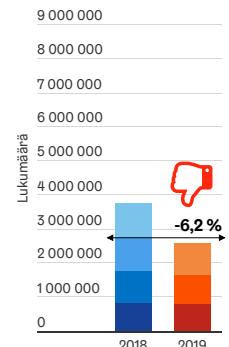
● Q1/2018 ● Q2/2018 ● Q3/2018 ● Q4/2018
● Q1/2019 ● Q2/2019 ● Q3/2019

Forum

● Q1/2018 ● Q2/2018 ● Q3/2018 ● Q4/2018
● Q1/2019 ● Q2/2019 ● Q3/2019

Aleksanterinkatu

● Q1/2018 ● Q2/2018 ● Q3/2018 ● Q4/2018
● Q1/2019 ● Q2/2019 ● Q3/2019

18

Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

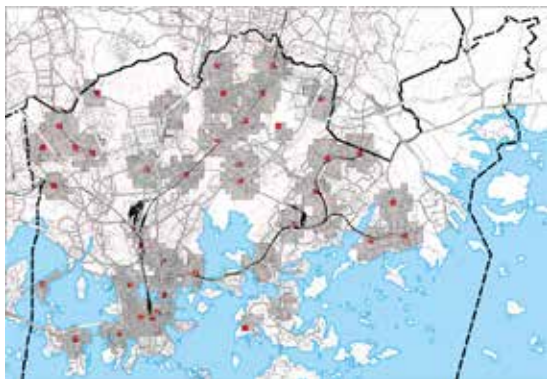
Kävelyvyöhyke, 15 min

Harmaat alueet kuvaavat 15 minuutin kävelyetäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1) tai lähikeskustasta (C3). Lauttasaari lisätty vaikka ei olekaan yleiskaavan mukainen lähikeskus.

Asukkaita:

30.9.2019: 363 664
(+3 341; +0,9 %)*

• 31.12.2016: 350 460
• 31.12.2017: 356 353 (+5 893; +1,7 %)
• 31.12.2018: 360 668 (4 315; +1,2 %)

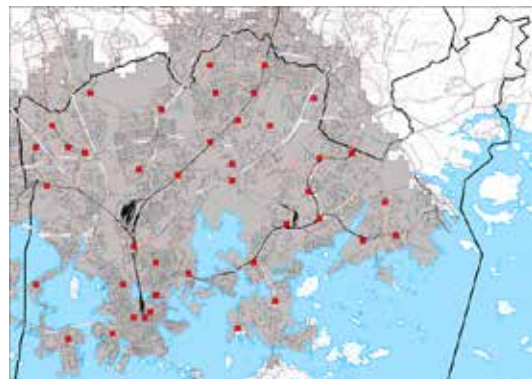
Pyöräilyvyöhyke, 15 min

Harmaat alueet kuvaavat 15 minuutin pyöräilyetäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1) tai lähikeskustasta (C3). Lauttasaari lisätty vaikka ei olekaan yleiskaavan mukainen lähikeskus.

Asukkaita:

30.9.2019: 629 093
(+5 611; +0,9 %)*

• 31.12.2016: 609 104
• 31.12.2017: 618 279 (+9 175; +1,5 %)
• 31.12.2018: 624 459 (+6 180; +1,0 %)

*Väestönmuutos viimeisten 12 kuukauden aikana.

19

Saavutettavuus asukkaiden näkökulmasta

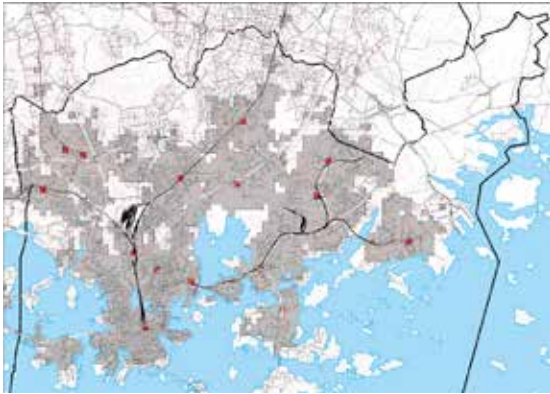
Joukkoliikennevyöhyke, liike- ja palvelukeskukset (C1), 20 min

Harmaat alueet kuvaavat 20 minuutin joukkoliikenne-etäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1).

Asukkaita:

30.9.2019: 514 539
 (+3 873; +0,8 %)*

• 31.12.2016: 498 636
 • 31.12.2017: 506 440 (+7 804; +1,6 %)
 • 31.12.2018: 511 469 (+5 029; +1,0 %)

*Väestönmuutos viimeisten 12 kuukauden aikana.

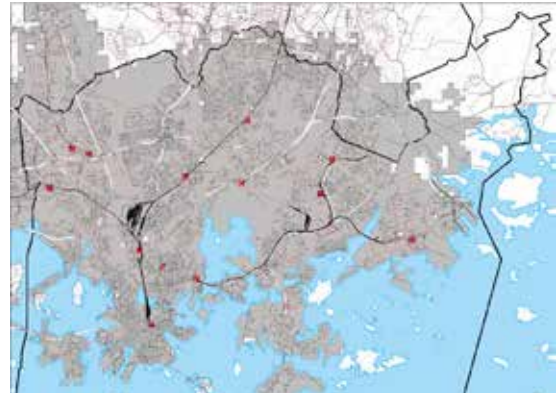
Autovyöhyke, liike- ja palvelukeskukset (C1), 20 min

Harmaat alueet kuvaavat 20 minuutin autoetäisyyttä lähimmästä liike- ja palvelukeskustasta (Yleiskaava C1).

Asukkaita:

30.9.2019: 630 170
 (+5 596; +0,9 %)*

• 31.12.2016: 610 190
 • 31.12.2017: 619 365 (+9 175; 1,5 %)
 • 31.12.2018: 625 579 (+6 214; +1,0 %)

20

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Uusien asukkaiden sijoittuminen raideliikenteen piiriin 1/2019–9/2019 *

Henkilöä

+2 254

Väkiluku 31.12.2017: 412 368
 (64,1 % koko Helsingin väkiluvusta)

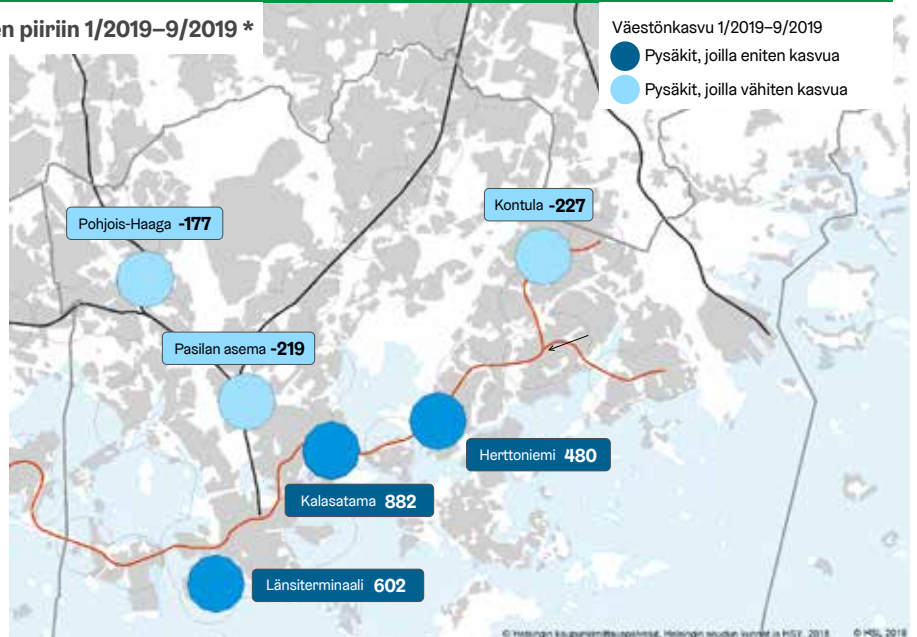
Väkiluku 30.9.2019: 418 201
 (64,1 % koko Helsingin väkiluvusta, ennakkotieto)

Väestönmuutos, %

Raideliikenne-
vyöhyke
+0,5 %

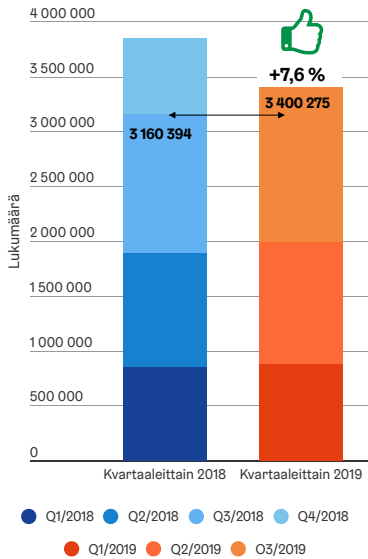
Koko kaupunki
(ennakkotieto)
+0,7 %

* Raideliikennevyöhyke: Alueet, jotka sijoittuvat korkeintaan 800 m etäisyydelle raideliikenteen (juna, metro, raitiovaunu) asemista tai pysäkeistä.

Elinvoimaisuus, matkailu

Yöpymisten määrät Q1–Q3/2019

Tavoite: Matkailijoiden määrä lisääntyy samassa suhteessa kun Tukholmassa ja Kööpenhaminassa

Yöpymisten määrän muutos 3. kvartaalilla 2019 edellisen vuoden 3. kvartaaliin verrattuna

Helsinki
10,5 % **+132 963**

Tukholma (Q3/2018 verrattuna Q3/2019)

6,0 % | **+180 669**

Kööpenhamina (Q3/2018 verrattuna Q3/2019)

6,1 % | **+171 287**

Kongressien ja kongressivieraiden määrä 2018

Kongressien määrä

328

38
kongressia vähemmän kuin vuonna 2017

Kongressivieraat

46 844

24 890
vierasta vähemmän kuin vuonna 2017

Elinvoimaisuus, matkailu

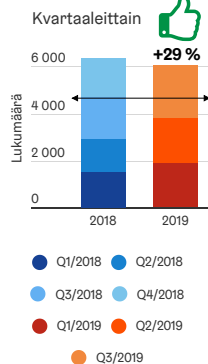
Työperusteinen maahanmuutto

1/2019–9/2019

6 068

(1 354) +29 %
enemmän kuin samaan aikaan vuosi sitten

Suomen kansalaisten aivovienti

Suomen kansalaisten, 25–54-vuotiaiden ulkomainen muutto Helsingistä ja Helsinkiin 2018 (maastamuuton / maahanmuuton erotus, henkilöä)

Ylempi korkeakouluaste

-257

57
henkilöä enemmän kuin vuonna 2017

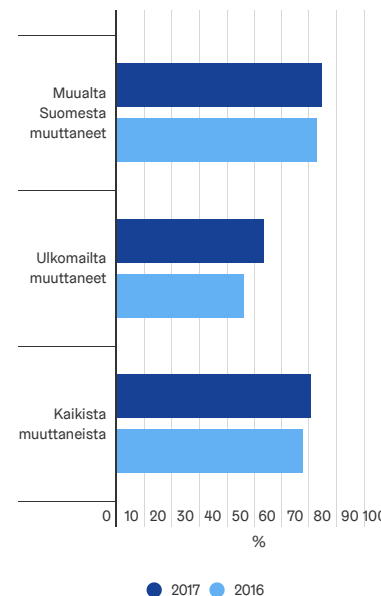
Tutkijakoulutusaste

-11

10
henkilöä vähemmän kuin vuonna 2017

Työllisten osuus työikäisistä tulomuuttajista, 25–54-vuotiaat 2017

74,4 %

1,7 %-yks.
enemmän kuin vuonna 2016

53,4 %

7,5 %-yks.
enemmän kuin vuonna 2016

70,2 %

2,8 %-yks.
enemmän kuin vuonna 2016

Uudistuvat palvelut

Asukaslähtöisyys ja osallisuus

Toimintakulttuurin muutos

Ulkoilmatapahtumien lupaprosessin läpimenoaika vuonna 2019 (päivää)

5

Terveysasemien asiakkaaksi tulon prosessi; Vuosaaren takaisinsoittoaika Q2/2019 (minuuttia)

3:12:42

10:45 minuuttia enemmän kuin Q1/2019

Osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentti 2019

8,6 %

Asiakaskokemus/palvelutyytyväisyys (asiakaskokemusindeksi)

[Tietoja ei vielä saatavilla]

24

Uudistuvat palvelut

Asukaslähtöisyys ja osallisuus – Asukasosallisuuden toteutuminen toimialoilla

Palvelukokonaisuudet, joiden kehittämisessä on käytetty asukasosallisuuden menetelmiä seurantakauden aikana (2019)

	KASKO	KUVA	KYMP	SOTE
Asukasosallisuuden menetelmä <small>Ensimmäiselle riville on merkitty ne palvelukokonaisuudet, joiden sisältämien palveluiden kehittämisessä on käytetty vähintään yhtä seitsemästä asukasosallisuuden menetelmästä. Kyseiset palvelukokonaisuudet on tummennettu.</small>	Varhaiskasvatuspalvelut, perusopetuspalvelut, lukio- ja ammatillinen koulutus ja vapaa sivistystyö, ruotsinkielinen palvelukokonaisuus, hallintopalvelut, henkilöstöpalvelut, kehittämispalvelut, talouspalvelut, tietohallinto, tilapalvelut, viestintäpalvelut	Nuorisopalvelu, kulttuuripalvelu, liikuntapalvelu, kirjasto, viestintä ja markkinointi, kehittämispalvelut, kaupunginmuseo, taidemuseo, kaupunginorkesteri, tietohallinto	Maankäyttö ja kaupunkirakentaminen, rakennukset ja yleiset alueet, palvelut ja luvat, hallinto- ja tukipalvelut	Terveys- ja päihdepalvelut, perhe- ja sosiaalipalvelut, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut, hallinto ja toimialataso
Verkkokyselyt ja -keskustelut	15	150	31	20
Digitaaliset vuorovaikutusallustat	0	55	0	3
Yleisötilaisuudet	114	128	161	175
Kokemusasiantuntijat	1	77	1	42
Raatiyöskentely	2	38	11	92
Palvelumuotoilu	4	112	2	15
Yhteiskehittäminen	10	144	23	64
Yhteensä	146	704	229	411

25

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste 2019

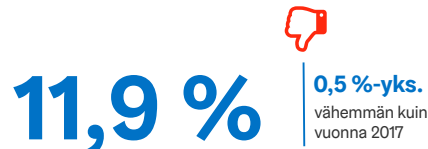
Lähikoulun perusopetuksen valinneiden osuus 2019

Lukioiden ylioppilas-kirjoitusten tulosten keskiarvo 2018

Vieraskielisten osuus Helsingin lukiosta ylioppilaaksi valmistuneista 2018

26

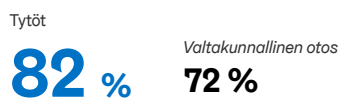
Oppiminen, koulutus, oppimisympäristö

Karvin valtakunnalliset oppimistulokset

Alkumittaus, keskimääräinen pistemäärä Helsingissä

7lk A-englanti: taito tulkita tekstejä (vähintään hyvän osaamisen taso)

Taito tuottaa tekstejä (vähintään hyvän osaamisen taso)

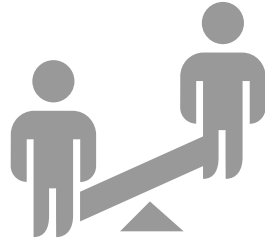
27

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt

Varhaiskasvatuksen laatu

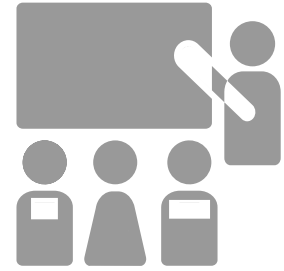
Ei-kelpoisten lastentarhanopettajien* osuus 31.10.2019

20,8 % **0,2%-yks.**
vähemmän kuin vuosi
sitten samaan aikaan

Lastentarhanopettajien lähtövaihtuvuus 1.1.–31.10.2019

4,6 % **0,3%-yks.**
enemmän kuin vuosi
sitten samaan aikaan

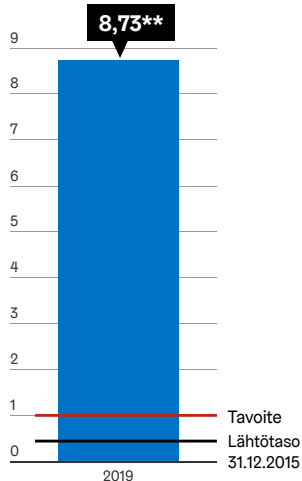

* Niiden lastentarhanopettajien, joilla ei ole tehtävää vastaavaa koulutusta, osuus kaikista lastentarhanopettajista.

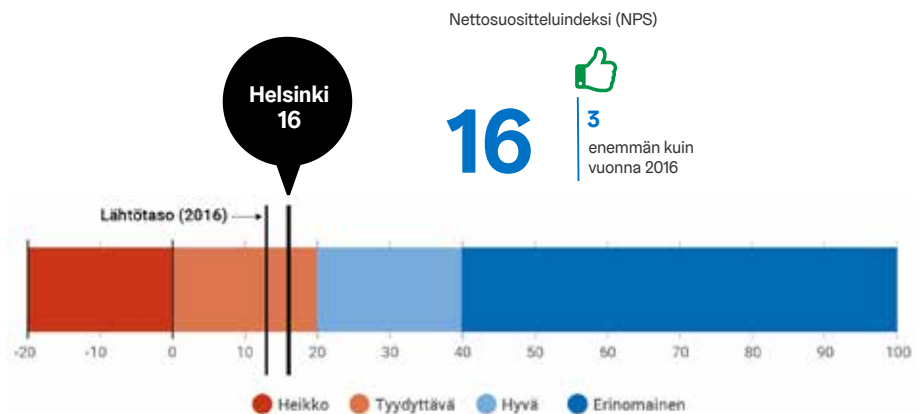
28

Yritystoiminta ja elinkeinoelämä

Helsinkiläisten yksityisen** sektorin koko-aikaisten työpaikkojen määrän kasvu suhteessa asukasluvun kasvuun*

Yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana 2018

*Suhdeluvut 1/2019–4/2019 päivitetty ajantasaisten tietojen pohjalta **Poiketen mittarin nimestä työpaikkojen lukumäärä on laskettu KAIKKIEN eikä yksityisten työpaikkojen pohjalta, sillä yksityisiin työpaikkoihin liittyyää ajantasaista tietoa on ainoastaan saatavilla Helsingissä asuvien yksityisellä sektorilla työskentelevien henkilöiden osalta. Tämä kuitenkin jättää Helsingissä työskentelevien ja Helsingin ulkopuolella asuvien henkilöiden yksityiset työpaikat huomioitua.

29

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

Henkilöstökokemus ja johtaminen, Kunta 10 -tutkimus 2018

Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin töissä

43,5 %

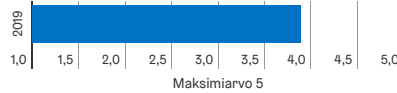

0,1%-yks. vähemmän kuin vuonna 2016

Työyhteisössä on sosiaalista pääomaa
Työterveyskysely 12/2019

3,89

0,14 enemmän kuin vuonna 2018

Kokee muutokset työssä myönteisiksi

35 %

sama kuin vuonna 2016

Päätöksenteko koetaan oikeudenmukaiseksi

Työterveyskysely 12/2019

2,94

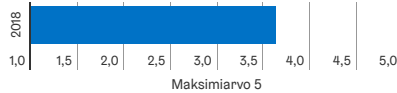
0,21 vähemmän kuin vuonna 2018

Työn hallinta

3,63

0,01 vähemmän kuin vuonna 2016

Suosittelisi työnantajaa ystävälleen

Työterveyskysely 12/2019

77,0 %

3,7%-yks. enemmän kuin vuonna 2018

30

Uudistuvat palvelut

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

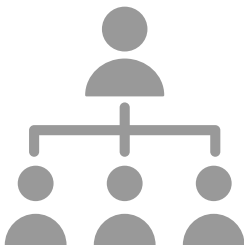
Henkilöstökokemus ja johtaminen, Kunta 10 -tutkimus 2018

Henkilöstön tyytyväisyys johtamiseen/ esimiestyöhön (sijoittuminen, 100 = paras)

50.

sama kuin vuonna 2016

On itse kokenut syrjintää: sukupuoli

1,9 %

0,8%-yks. enemmän kuin vuonna 2016

On itse kokenut seksuaalista häirintää

Työterveyskysely 12/2019

5,5 %

0,9%-yks. vähemmän kuin vuonna 2018

31

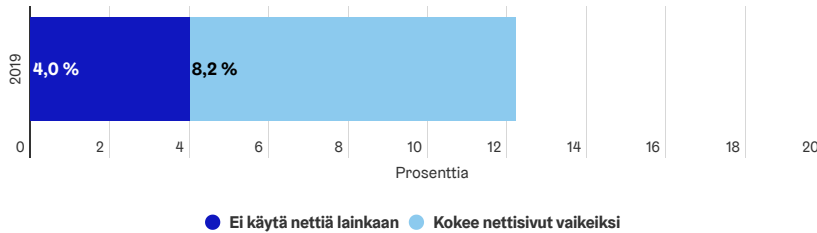
Digitalisuus

Käyttäjätyytyväisyys kaupungin digitaalisiin palveluihin

[*Tietoja ei vielä saatavilla*]

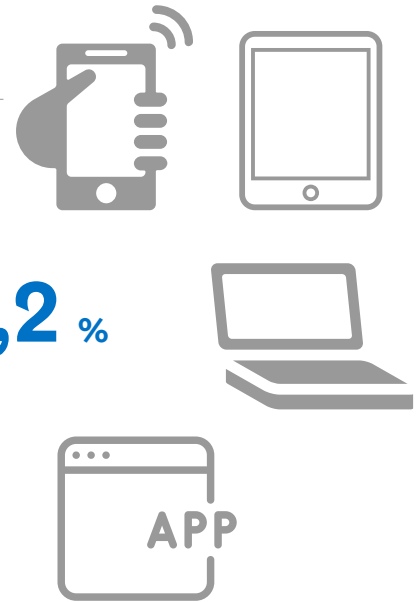
Digikoulu

Internetiä käyttämättömien sekä julkisten palvelujen nettisivut vaikeakäyttöisiksi kokeiden osuus 16–89-vuotista helsinkiläisistä

Yhteensä

12,2 %

32

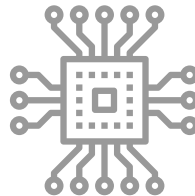
Digitalisuus

Avointen rajapintojen määrä, sisäiset/ulkoiset

Avoimet ulkoiset rajapinnat, kpl | Tietojärjestelmät, kpl

24 / 774

Rajapintojen osuus tietojärjestelmistä **3,1 %**

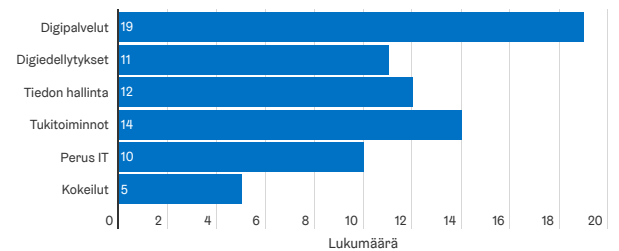

Avoimet sisäiset rajapinnat, kpl | Tietojärjestelmät, kpl

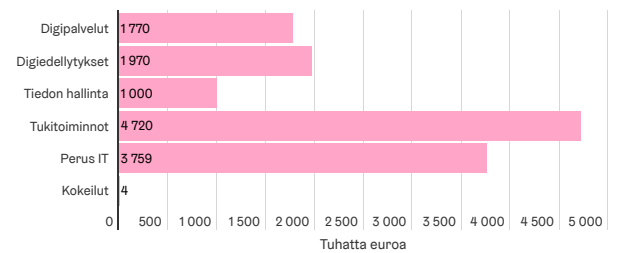
[*Tietoja ei vielä saatavilla*]

Digitaalisten palvelujen kehitys

Keskushallinnon ja kaupunkiyhteisten ohjelmien hankkeiden määrä

Hankkeen budjetti

Taloudellisesti kestävä kehitys

Taloudellinen kokonaistuottavuus (Alustava tilinpäätös 2019)

4 024 743 000 €

Ei saavuta tavoitetta vuotuisesta 0,5% tuottavuuden kasvusta

Investointien tulorahoitusprosentti (vuosi-kate/investoinnit, Alustava tilinpäätös 2019)

97 %

10 %-yks. enemmän kuin talousarviossa 2019

Työllisyysaste (2019)

74,7 %

0,7 %-yks. enemmän kuin vuosi sitten

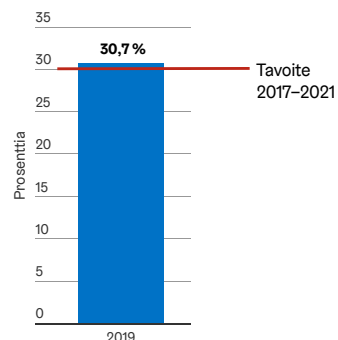
Lainakanta euroa/asukas (Alustava tilinpäätös 2019)

1 549

144 €/as. vähemmän kuin tilinpäätöksessä 2018

Yhteisöveron jako-osuus (2019)

Kassan riittävyys, päivää (Alustava tilinpäätös 2019)

77

Tavoite on vähintään 50 päivää
Vuoden 2018 tilinpäätöksessä taso oli 91 päivää

Yksikkökustannukset (euroa) toimialojen palveluissa

[Tietoja ei vielä saatavilla]

34

Helsingin kaupunki
Kaupunginkanslia
2020

